

Vestre Landsret Præsidenten

Justitsministeriet, Departementet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

29. marts 2022

Sendt pr. mail til jm@jm.dk og laha@jm.dk

J.nr.: 22/07032-2
Sagsbehandler: Dorte Stilling

Justitsministeriet har ved brev af 25. marts 2022 (sagsnr. 2017-704-0001) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen.

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig i anledning af høringen.

Med venlig hilsen

Jens Røn

Østre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet

25. april 2022

Sendt pr. mail til jm@jm.dk og laha@jm.dk

J.nr.: 22/06835-2

Sagsbehandler: CRJ

Justitsministeriet har ved brev af 25. marts 2022 (sagsnr. 2017-704-0001) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen.

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig i anledning af høringen.

Med venlig hilsen

Carsten Kristian Vollmer

Ellen Busck Porsbo

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF.: 33 96 97 98

DATO: 2. maj 2022
SAGSNR.: 2022 - 1335
ID NR.: 815259

jm@jm.dk og laha@jm.dk

**Høring til brug for evaluering af lov nr. 618 af 8. juni 2016 om
fremtidsfuldmagter (fremtidsfuldmagtsloven) - j.nr. 2017-704-0001.**

Ved høringsbrev af 25. marts 2022 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger vedrørende erfaringerne med fremtidsfuldmagtsordningen.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Dispositionen for bemærkningerne vil følge den af Justitsministeriet afstukne ramme.

Oprettelse af fremtidsfuldmagt

Oprettelsen i det digitale fremtidsfuldmagtsregister fungerer hensigtsmæssigt. Det er betryggende, at det er muligt – udover at indsætte fremtidsfuldmagten som digital tekst – at oploade et af fuldmagtsgiveren underskrevet (med kuglepen) eksemplar af fremtidsfuldmagten.

Vedkendelse for notaren er den retssikkerhed, der er for, at det er fuldmagtsgiver, som har vedstået indholdet af fremtidsfuldmagten.

Ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt

Der medvirker næppe advokater på dette stadi i processen, da anmodning om at sætte fremtidsfuldmagten i kraft indgives af fuldmagtsgiveren eller af fremtidsfuldmægtigene i forening, efter en forudgående underretning af

fuldmagtsgiverens nærmeste pårørende med oplysning om deres mulighed for at gøre indsigelse imod fremtidsfuldmagtens ikraftsættelse overfor Familieretshuset, jf. § 4, stk. 1 og 3.

Der er endvidere krav om drøftelse af indgivelse af anmodning om ikraftsættelse med fuldmagtsgiveren, hvis anmodning om ikraftsættelse indgives af fremtidsfuldmægtigen(e), se § 4, stk. 2.

Advokatrådet har derfor ingen bemærkninger til dette punkt.

Anvendelse af fremtidsfuldmagt

I forhold til dispositioner over fuldmagtsgiverens faste ejendom fungerer fremtidsfuldmagten og digital signatur hensigtsmæssigt.

Forbuddet mod at indgå aftaler med sig selv i § 13 kunne skærpes således at, "... eller i øvrigt anvende fremtidsfuldmagten i forhold, hvor der kan foreligge risiko for modstridende interesser." Herved undgås sondringen om der både generelt og konkret er tale om "modstridende interesser". Af hensyn til retssikkerheden findes det hensigtsmæssigt, at der anvendes en generel vurdering af, hvornår der er tale om "modstridende interesser".

Tilbagekaldelse, ændring og ophør af fremtidsfuldmagt

Lovens alder og inertien fra en fremtidsfuldmagts oprettelse til ikrafttræden giver en formodning for, at erfaringerne på dette område må være minimale. "Faste værger" fremstår som relevante bidragsydere på dette punkt.

Klage til Civilstyrelsen

Klager til Civilstyrelsen over afgørelser truffet af Familieretshuset skal ske via digital selvbetjening, og eventuelle partsrepræsentanter skal udfylde de digitale skemaer sammen med parten.

Der er således både en formulartvang og et krav om digital indgivelse af klagen. Sådanne krav – selvom de måtte være praktiske – fremmer efter Advokatrådets opfattelse ikke en fri klageadgang og et to instansprincip i forvaltningen.

Advokatrådet finder således, at klagesystemet burde være det samme som ved klage over fremtidsfuldmægtigen, hvor der ikke er særlige krav til klagen.

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
Generalsekretær

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

København, den 2. maj 2022

Vedr.: Høring til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen

Alzheimerforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar om erfaringerne med fremtidsfuldmagtsordningen.

Mulighed for på et tidligt tidspunkt i et demensforløb at kunne give fuldmagt til en anden person, når demenssygdommen er så fremskreden, at demenspatienten ikke længere selv er i stand til at varetage egne interesser, er for mange en afgørende forudsætning for en rettidig forberedelse og tilrettelæggelse af hverdagen efter demensdiagnosen. Alzheimerforeningen hilste derfor loven om fremtidsfuldmagter - bl.a. med intentionerne om at fremtidsfuldmagt blev et enkelt og privatretligt alternativ til værgemål – velkommen.

Vi noterede os, at formålet med loven ifølge lovbemærkningerne bl.a. var at styrke retten til selvbestemmelse og gøre det muligt under betryggende former at påvirke eget liv og fremtidige forhold, samt at det ikke var hensigten, at ordningen skulle have karakter af (mini)værgemål, men at adgangen til at oprette fremtidsfuldmagter skulle være enkel og let tilgængelig. Alzheimerforeningen kunne derfor helt tilslutte sig bemærkningerne til lovforslag om at *"Tanken bag dette er, at når fuldmagtsgiver har tillid til, at fremtidsfuldmægtigen kan varetage opgaven, så bør samfundet også have tillid til fuldmægtigen."*

Det er stadig Alzheimerforeningens vurdering, at fremtidsfuldmagter kan være et enkelt og privatretligt alternativ til værgemål. Men det er samtidig Alzheimerforeningens vurdering, at der i praksis stadig er for mange problemer forbundet med fremtidsfuldmagtsordningen, til at den samlet set lever op til formålet om at styrke retten til selvbestemmelse og under betryggende former være en ordning, der gør det muligt for mennesker med en demenssygdom at påvirke eget liv og fremtidige forhold.

Alzheimerforeningens vurdering bygger dels på vores løbende dialog med personer med demenssygdom og deres pårørende lokalt, dels på en konkret analyse af flere end 30.000 samtaler på vores telefonrådgivning Demenslinien før og efter fremtidsfuldmagtsordningen trådte i kraft. Knapt 4.000 af disse henvendelser har handlet om værgemål og/eller fremtidsfuldmagter – heraf godt 1.100 alene om fremtidsfuldmagter siden ordningen trådte i kraft.

Vores analyser viser overordnet set, at spørgsmål om værgemål og/eller (fremtids)fuldmagter fylder forholdsvis mere på Demenslinien i perioden efter fremtidsfuldmagtsordningen trådte i kraft end før. Vi kan samtidig se, at der er forholdsvis flere samtaler på Demenslinien, der handler om problemer med værgemål og/eller (fremtids)fuldmagter efter ordningen trådte i kraft end før. (se diagram 1)

Ser man alene på samtaler, der handler om fremtidsfuldmagter efter ordningen trådte i kraft, handler langt de fleste henvendelser (44,3%) om information og oplysning om fremtidsfuldmagtsordningen, mens ca. hver syvende (14,9%) handler om problemer forbundet med ordningen. Men mens andelen af henvendelser om information har været nogenlunde konstant i hele perioden efter ordningen trådte i kraft, er andelen af henvendelser med problemer steget. I de første 12 måneder var det således hver tiende samtale om fremtidsfuldmagter, der omhandlede problemer med ordningen. I de seneste 12 måneder, er andelen af samtaler med problemer om fremtidsfuldmagtsordningen fordoblet, således at det nu er hver fjerde. (se diagram 2)

Det er ikke i sig selv et problem, at der i takt med at fremtidsfuldmagter bliver mere udbredt også vil opstå problemer med disse. Men når hver fjerde samtale om fremtidsfuldmagter på Alzheimerforeningens telefonrådgivning omhandler problemer forbundet med fremtidsfuldmagtsordningen, er der noget, der tyder på, at ordningen ikke (endnu) er blevet et enkelt og let tilgængeligt alternativ til værgemål.

Problemer med fremtidsfuldmagtsordninger opstår både i forbindelse med oprettelse af en fremtidsfuldmagt og især i forbindelse med åbning/aktivering af en fremtidsfuldmagt. Ca. 15 procent af alle samtaler med **problemer om fremtidsfuldmagter, handler om oprettelse**. Det er fx problemer med den vejledning/mangel på samme som fuldmagtsgiver og pårørende har oplevet fx i Familieretshuset eller hos kommunen. Det kan også være uvidenhed hos læger, advokater, demenskoordinatorer og notarer om hvad en fremtidsfuldmagt er, eller hvad den kan/skal indeholde.

40 procent af alle samtaler med **problemer om fremtidsfuldmagter, handler om åbning/delvis åbning af en fremtidsfuldmagt**. Problemerne handler både om indholdet - fx familieretshuset fortolkning af hvor detaljeret en fremtidsfuldmagt skal være - fejlagtig information om hvad en fremtidsfuldmagt er - fx når læger i forbindelse med anmodning om lægeerklæring ved åbning ikke vil "umyndiggøre" en fuldmagtsgiver - eller manglende viden om demenssygdom i forbindelse med Familieretshusets sagsbehandling. Der er således flere eksempler på, at familieretshusets sagsbehandling i forbindelse med åbningen går langt videre, end hvad der var tiltænkt i bemærkningerne til loven - fx i spørgsmålet om gaver. Tanken med fremtidsfuldmagterne var jo netop, at når fuldmagtsgiver har tillid til, at fremtidsfuldmægtigen kan varetage opgaven, så bør samfundet også have tillid til fuldmægtigen. **En selvstændig sagsbehandling i Familieretshuset, der går udover hvad der var lovens intentioner, vil således være med til at undergrave den tillid, som hele fuldmagtsgiverordningen bygger på.**

Underkendelse eller delvis åbning af en fremtidsfuldmagt er især et problem, når pårørende og/eller den/de fremtidsfuldmægtige har fået en opfattelse af, at fremtidsfuldmagten ville kunne anvendes i en given situation, og når denne situation opstår, får at vide, at den ikke kan anvendes alligevel. Da fuldmagtsgiver på det pågældende tidspunkt pga en fremskreden demenssygdom ofte ikke vil være i stand til at give samtykke eller handle i forhold til den bestemte situation, efterlades **fuldmagtsgiver og pårørende i et juridisk tomrum**, der stiller dem ringere end, hvis de ikke havde oprettet en fremtidsfuldmagt, idet de i tillid til at den ville være gyldig ikke har handlet i tide i forhold til den/de problemer, som fuldmagten skulle have hjulpet dem med. **Tilliden til fremtidsfuldmagter som en enkelt og let tilgængeligt alternativ bliver dermed undermineret.**

Kigger man nærmere på i hvilke sammenhænge problemerne med fremtidsfuldmagter forekommer, viser det sig, at det ofte er i forbindelse med **digitale forhold** - fx brug af NemID - og

plejehjem – fx indflytning - at henvenderne oplever problemer. Hver tredje samtale med problemer vedr. fremtidsfuldmagter handler således om et problem i forbindelse med digitale forhold og hver tredje handler om plejehjem. Hver femte samtale med problemer om fremtidsfuldmagter handler om værgemål, mens det "kun" er hver sjette samtale vedr. problemer med fremtidsfuldmagter, der handler om økonomi. (se diagram 3).

Problemerne vedr. digitale forhold handler, foruden de generelle problemer mennesker med nedsat kognitiv funktion og pårørende har med fuldmagter til de mange offentlige og private digitale løsninger, især om Familieretshusets underkendelse/delvis åbning af fremtidsfuldmagter, der ofte med hjælp fra advokater, giver den fremtidsfuldmægtige adgang til at benytte fuldmagtsgivers NemID. Problemer vedr. **plejehjem handler især om uvidenhed** om at en aktiv fremtidsfuldmagt, der omhandler dette forhold, kan anvendes i forbindelse med indflytning på plejehjem såfremt fuldmagtsgiveren ikke modsætter sig indflytningen. Plejehjemsledere og/eller demenskoordinatorer informerer således pårørende om, at der skal oprettes værgemål selvom en fremtidsfuldmagt ville være gyldig, når en fuldmagtsgiver skal flytte på plejehjem.

Især **Justitsministeriets skiftende vejledninger** vedrørende denne bestemmelse har givet anledning til misforståelser især blandt kommunale ansatte, demenskoordinatorer og plejehjems personale. Den første vejledning var direkte forkert, idet der stod: "En fremtidsfuldmægtig vil f.eks. ikke kunne indgå ægteskab eller oprette testamente på vegne af dig eller bestemme, at du skal flytte på plejehjem" (Justitsministeriet 2017), mens den seneste vejledning kan give anledning til misforståelser, idet der nu står: "En fremtidsfuldmægtig vil f.eks. ikke kunne indgå ægteskab eller oprette testamente på vegne af dig, ligesom denne ikke kan flytte dig på plejehjem imod dit ønske." (Justitsministeriet gældende vejledning).

Spørgsmålet om habilitet – herunder især **Familieretshusets manglende viden eller forståelse for hvordan habilitetsspørgsmålet vurderes i forhold til mennesker med demenssygdom** – udgør et selvstændigt problem. Hver sjette samtale om problemer med fremtidsfuldmagter handler om fuldmagtsgivers habilitet og hver tredje af disse om familieretshuset underkendelse/ophævelse af en fremtidsfuldmagt pga Familieretshusets vurdering af fuldmagtsgivers habilitet på tidspunktet for fuldmagtens oprettelse. I nogle tilfælde – at dømme ud fra de oplysninger, der er givet i telefonsamtalen – med god grund. Men der er også tilfælde, hvor Familieretshuset underkender fremtidsfuldmagter, hvor fuldmagten er givet – og habilitetsspørgsmål vurderet af en notar – lang tid før anmodning om åbning sker. Der er også tilfælde, hvor Familieretshuset underkender en fremtidsfuldmagt, der er underskrevet af en notar, og hvor fremtidsfuldmagten er givet på et tidspunkt, hvor den læge, der er ansvarlig for demensudredning af den pågældende, har vurderet at vedkommende var i stand til at forstå betydningen af fremtidsfuldmagten, og derfor har været habil i lovens forstand.

Der er i disse tilfælde tale om at Familieretshuset påtager sig en rolle, som denne instans ikke var tiltænkt ved lovens vedtagelse, og som det er tvivlsomt om Familieretshuset har demensfaglig kompetence til at kunne varetage. Demenssygdom udvikler sig meget forskellig, og kan i løbet af ganske kort tid – fx i forbindelse med en tilstødende begivenhed (dødsfald hos rask ægtefælle) pludselig forværres markant. Det er således meget vanskeligt "på afstand" og uden specifikt kendskab til fuldmagtsgivers helt konkrete situation at kunne vurdere spørgsmålet om habilitet hos en person med en demenssygdom. (Se diagram 4)

Familieretshusets selvstændige demensfaglige sagsbehandling er således med til at undergrave tilliden til fremtidsfuldmagtsordningen ikke kun hos fuldmagtsgivere og pårø-

rende, men også hos det demensfaglige personale, der rådgiver og informerer om fremtidsfuldmagter i forbindelse med udredning og behandling af demenssygdom.

Et andet væsentligt problem er manglende viden om fremtidsfuldmagtsordningen eller manglende anerkendelse af en fremtidsfuldmagts gyldighed. Hver fjerde samtale om problemer med fremtidsfuldmagter handler om uvidenhed/manglende anerkendelse. Det drejer sig fx om manglende viden hos kommunale sagsbehandlere, plejehjems personale eller andre offentlige myndigheder fx SKAT og Udbetaling Danmark, der betyder at en fremtidsfuldmagt – der i nogle tilfælde endda er aktiveret af Familieretshuset – ikke kommer i anvendelse fx i forbindelse med væsentlige økonomiske forhold eller spørgsmål om sygdomsbehandling. Der er også eksempler på, at kommuner på trods af aktiveret fremtidsfuldmagt, indgiver ansøgning om værgemål uden at informere den fremtidsfuldmægtige. Der er endvidere eksempler på at private parter fx almene boligselskaber, der udfører opgaver for det offentlige - her udlejning af boliger på plejehjem - ikke anerkender aktiverede fremtidsfuldmagter i forbindelse med beboermøder på plejehjem. Endeligt er der hos mange private foretagender manglende viden om fremtidsfuldmagter og derfor en uretmæssig tilbageholdenhed med hensyn til at anerkende fremtidsfuldmagtens gyldighed. (se diagram 4).

Denne uvidenhed eller manglende anerkendelse risikerer således at stille fremtidsfuldmagtsgiveren i en situation, hvor dennes selvbestemmelsesret, der var et væsentligt formål med loven om fremtidsfuldmagter, uretmæssigt bliver tilsidesat.

Det er fortsat Alzheimerforeningens håb, at intentionerne med loven om fremtidsfuldmagter, kan opfyldes, men det er vores vurdering, at der er behov for en langt større og mere målrettet informationsindsats, hvis kendskabet til fremtidsfuldmagtsordningen skal udbredes til centrale myndigheder, institutioner og aktører fx læger, kommuner, leverandører mm.

Det er også Alzheimerforeningens vurdering, at der er behov for ændringer i forvaltningen af fremtidsfuldmagtsordningen samt at det i den forbindelse kan blive nødvendigt at ændre fx på regelsættet om vurdering af habilitet i forbindelse med oprettelse. En underkendelse af en fremtidsfuldmagt mange år efter den er oprettet, stiller både fuldmagtsgiver, fuldmægtige og andre pårørende i en retsmæssig helt urimelig og ikke selvforskyldt situation.

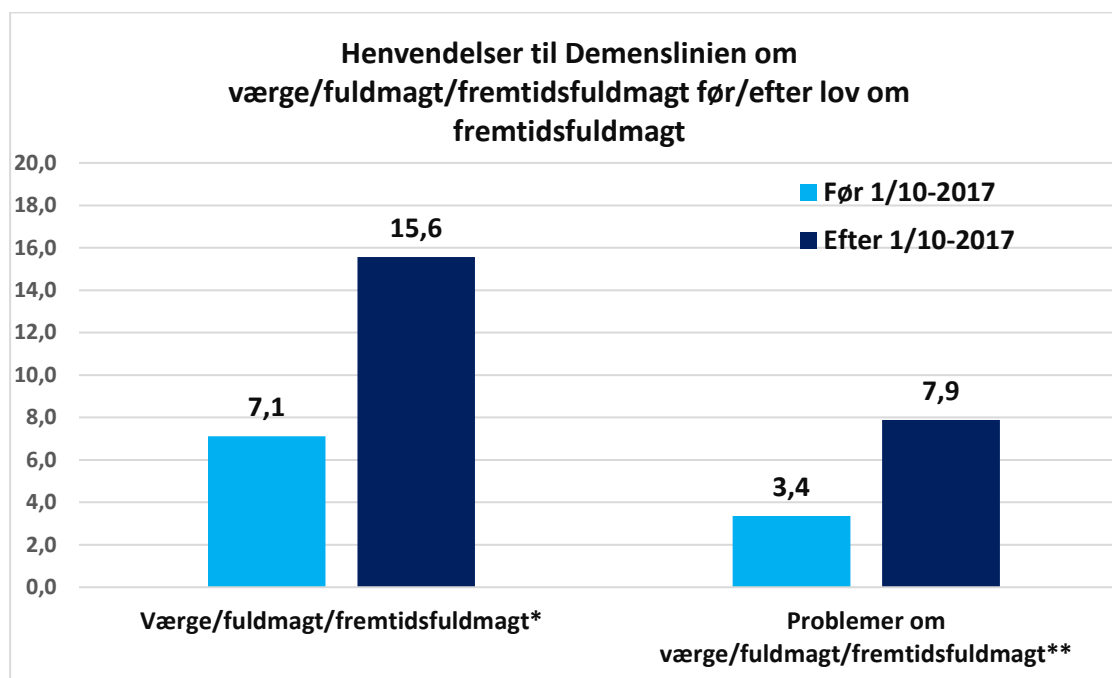
Har ministeriet spørgsmål eller kommentarer til ovenstående bemærkninger står jeg naturligvis til rådighed herfor.

Med venlig hilsen

Nis Peter Nissen
Direktør
Alzheimerforeningen

Diagram 1: Henvendelser til Demenslinien før/efter fremtidsfuldmagtsordning

*) Procent af alle samtaler på Demenslinien ; **) Procent af samtaler om væрге/fuldmagt/fremtidsfuldmagt

Diagram 2: Spørgsmål om/problemer med fremtidsfuldmagter

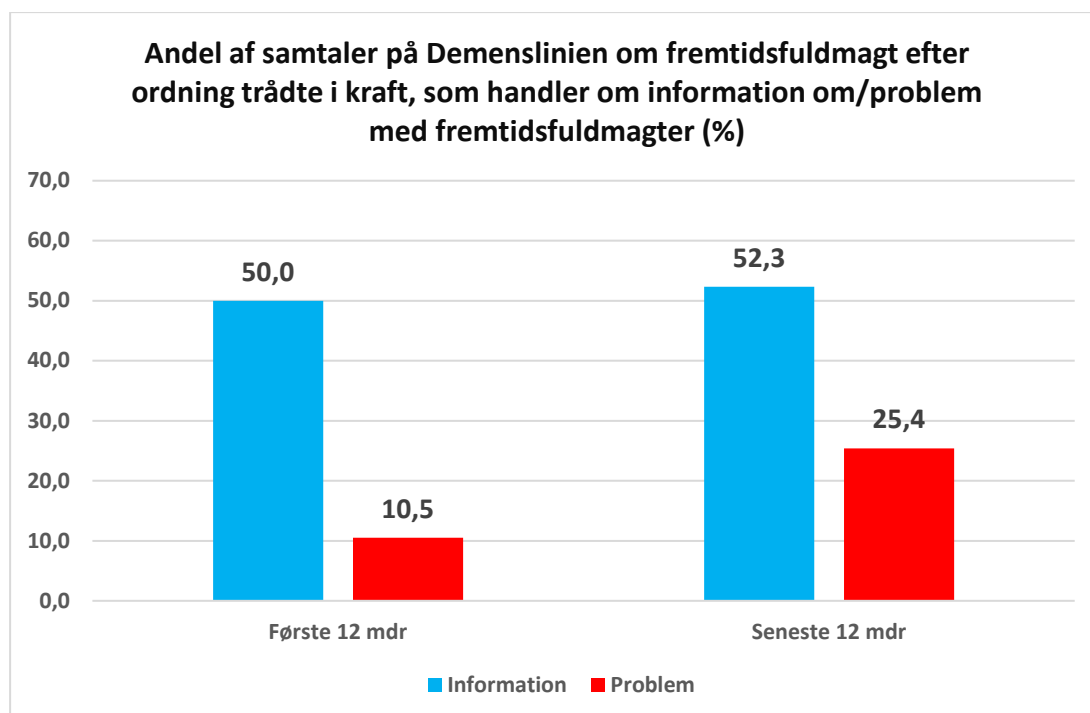
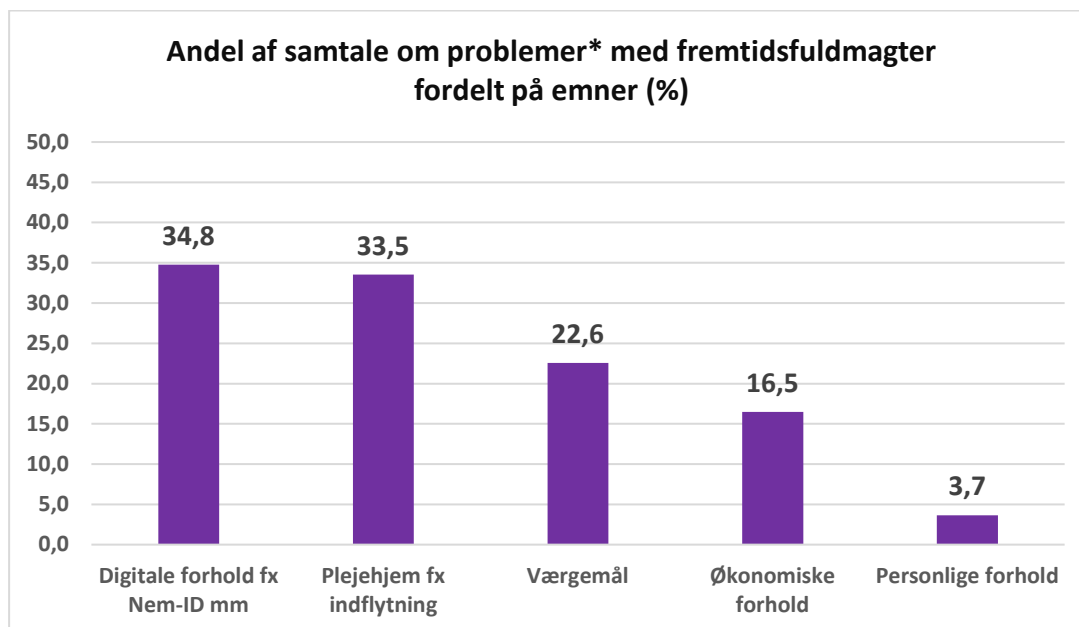
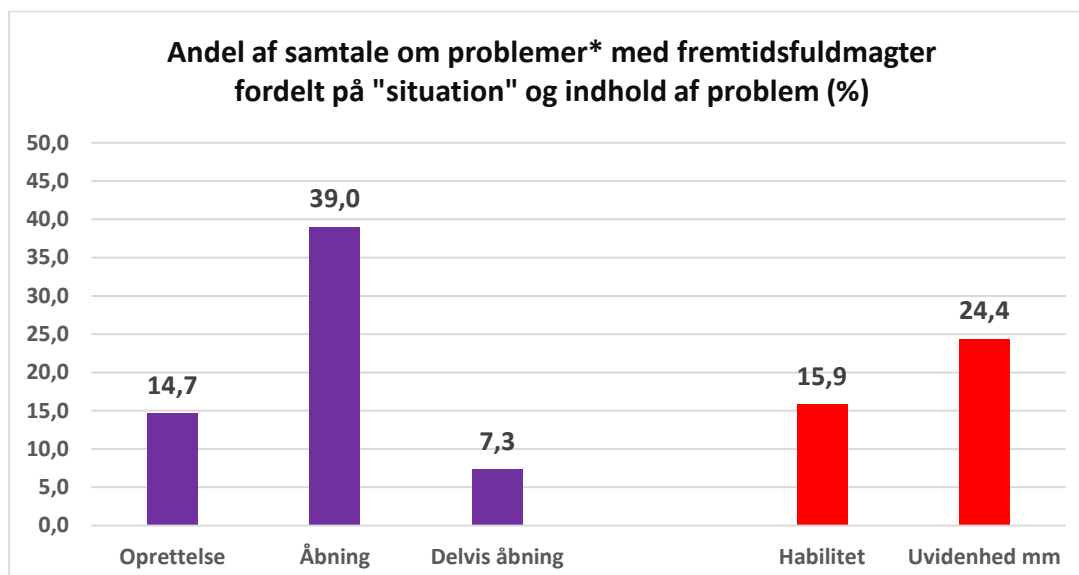

Diagram 3: Problemer med fremtidsfuldmagter

*) Der kan være flere problemstillinger i hver samtale

Diagram 4: Problemer med fremtidsfuldmagter

From: Carolina Magdalene Maier <cmm@dfs.dk>
Sent: 04-04-2022 11:47:36 (UTC +02)
To: Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Lars Møller Haase <laha@jm.dk>
Subject: Vedr. j.nr. 2017-704-0001

Til Justitsministeriet,

Dansk Folkeoplysnings Samråd takker for muligheden for at indgive erfaringer med fremtidsfuldmagter til den kommende evaluering. Vi har dog ingen selvstændige erfaringer.

Alt godt,

Carolina Magdalene Maier,
sekretariatschef

Fra: DFS <dfs@dfs.dk>
Sendt: 28. marts 2022 09:24
Til: Carolina Magdalene Maier <cmm@dfs.dk>
Emne: VS: Høring til brug for evaluering af lov nr. 618 af 8. juni 2016 om fremtidsfuldmagter (fremtidsfuldmagtsloven) - j.nr. 2017-704-0001

Med venlig hilsen

Karin Bylov Larsen, Administrativ medarbejder
Mobil 33 26 03 79

Dansk Folkeoplysnings Samråd

Nytorv 7, 1. sal.
1450 København K.
3315 1466 www.dfs.dk

Bliv klogere på alt.
I folkeoplysningen
#blivklogereifolkeoplysningen

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 25. marts 2022 10:05

Emne: Høring til brug for evaluering af lov nr. 618 af 8. juni 2016 om fremtidsfuldmagter (fremtidsfuldmagtsloven) - j.nr. 2017-704-0001

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET

Formueretskontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

jm@jm.dk

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til:
jm@jm.dk
laha@jm.dk

Sagsnummer: 2017-704-0001

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
dlo@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dok.nr. D-2022-014717

28. april 2022

Høringsvar til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Nærværende høringssvar afgives i forening af Danske Familieadvokater, Danske Arveretsadvokater, og Danske Advokater, hvilke foreninger tillige sammen med Danske Boligadvokater også afgav fælles høringssvar i forbindelse med lovens ikraftsættelse.

Overordnede bemærkninger

Den 1. september 2017 trådte lov nr. 618 af 8. juni 2016 om fremtidsfuldmagter med tilhørende bekendtgørelse og vejledning i kraft. I henhold til bemærkningerne til lovforslag L 135 af 24. pkt. 2.5. februar 2016 har Justitsministeriet den 25. marts 2022 igangsat høring til brug for fremsendelse af evalueringsrapport til Folketinget vedr. erfaringer med loven nu 5 år efter ikraftsættelse.

Indledningsvist bemærkes, at foreningerne fortsat bifalder fremtidsfuldmagtsordningen på det overordnede niveau. Det er fortsat foreningernes klare opfattelse, at der er et behov for regulering på området, og at fremtidsfuldmagterne er et relevant og hensigtsmæssigt alternativ til foranstaltning af et egentligt værgemål, ligesom det er et relevant alternativt til en generalfuldmagt. Generelt ses dog en række begrænsninger af fuldmagtsgivers aftalefrihed, jfr. nærmere nedenfor, der synes uhensigtsmæssige.

Justitsministeriet har i forbindelse med høringen identificeret en række temaer vedr. den praktiske anvendelse af ordningen. Det er noteret, at der forud for denne høring skulle have været foretaget en høring af de relevante myndigheder. Det synes hensigtsmæssigt, om disse erfaringer var blevet delt i forbindelse med nærværende høring, idet hele grundlaget for en velfungerende fremtidsfuldmagtsordning er et relevant samarbejde mellem de forskellige aktører på området.

Konkrete bemærkninger

De enkelte temaer, jfr. Justitsministeriets skrivelse af 25 marts 2022, giver anledning til følgende mere specificerede bemærkninger/erfaringer:

Oprettelse af fremtidsfuldmagt, herunder oprettelse i det digitale fremtidsfuldmagtsregister, oprettelse ved Familieretshuset og vedkendelse for notar

Der opleves en forskelligartet prøvelse i forbindelse med vedkendelse hos Familieretshuset og ved notaren. Der har vist sig en række tilfælde, hvor fuldmagter vedkendt for notaren efterfølgende er blevet nægtet ikraftsat ved Familieretshuset på baggrund af indhentede lægeoplysninger.

Det er foreningernes klare opfattelse, at fremtidsfuldmagten også i de tilfælde, hvor oprettelse sker af personer undtaget kravet om digital post må indgives, underskrives og vedkendes for notaren som myndighed.

Det er afgørende, at tilliden til notarfunktionen fastholdes, da denne også har en afsmittende virkning på testamentsområdet.

Det er retssikkerhedsmæssigt helt afgørende, at oprettelse og vedkendelse ikke - og i særdeles ikke ved den del af befolkningen, der er undtaget kravet om digital post - sker ved den samme myndighed, som efterfølgende skal foretage prøvelse vedrørende igangsættelse. Det er på samme måde uhensigtsmæssigt, at der opleves en forskelligartet prøvelse.

Bestemmelserne i §§ 3-8 foreslås ændret således, at fremtidsfuldmagter i alle tilfælde – også når der er tale om personer, der er fritaget for digital post - skal underskrives og vedkendes hos byretternes notarer. Det bemærkes i den forbindelse, at det er afgørende, at der i den forbindelse arbejdes med såvel belastningen hos de enkelte retter, der medfører et begrænset antal tider for vedkendelse, ligesom der må arbejdes med den geografiske tilgængelighed i forhold til yderområder. Det bemærkes videre, der ved nogle retskredse er meget lang ventetid på en notartid, visse steder op til 1½ måned. Det kan betyde, at nogle mennesker ikke når at få underskrevet fuldmagten i tide, hvorfor det vil være hensigtsmæssigt, at der tilføres nødvendige ressourcer til notardækningen, så ventetiden kan nedbringes til få dage.

I forhold til det digitale fremtidsfuldmagtsregister vil det være hensigtsmæssigt, hvis der på samme måde som vedr. ægtepagter kunne uploades bilag, ligesom det ville være hensigtsmæssigt, hvis der var mulighed for at oprette en gensidig fremtidsfuldmagt.

Ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt, herunder indhentelse af lægeerklæring, adgang til fremtidsfuldmagsregistreret, ansøgningsprocessen, afvisning eller delvis afvisning af ikraftsættelse pga. betænkelighed f.eks. som følge af oplysninger om fremtidsfuldmagtsgiverens helbredstilstand på oprettelsestidspunktet

I forbindelse med reglerens ikraftsættelse var det en udtalt bekymring, at tiden fra indsendelse af anmodning om fuldmagts ikraftsættelse til selve ikraftsættelse blev for lang.

Erfaringen har gennem hele forløbet været, at der fra anmodning til ikraftsættelse er gået mellem 1-3 uger, hvilket er noteret med stor tilfredshed, da dette var og er en forudsætning for fremtidsfuldmagsordningens virke og udbredelse, herunder at denne reelt kan virke som et alternativt til såvel værgemålssystemet som til generalfuldmagten.

Et problem, der imidlertid i forbindelse med reglerens vedtagelse var begrænset fokus på, er den manglende hjemmel til en delvis ikraftsættelse af fuldmagten. Dette har i en række praktiske tilfælde vist sig særdeles problematisk. Som eksempel kan nævnes en sag, hvor en borger havde oprettet en fremtidsfuldmagt vedrørende såvel personlige som økonomiske forhold. Borgeren blev efterfølgende ramt af en blodprop, og der blev på den baggrund anmodet om ikraftsættelse. Lægen oplyste i lægeerklæringen, at borgeren var ude af stand til at varetage sine økonomiske forhold, men fortsat kunne varetage sine personlige forhold. Familieretshuset og efterfølgende Civilstyrelsen nægtede på den baggrund ikraftsættelse, uanset borgerens ønske om ikraftsættelse, da borgeren ikke var ude af stand til at varetage de forhold, der var omfattet af fuldmagten, og da der ikke er hjemmel til en delvis ikraftsættelse. En sådan situation synes uhensigtsmæssigt og i strid med tankerne bag fuldmagtssystemet.

Det er foreningernes klare opfattelse, at skal indføres hjemmel til en delvis ikraftsættelse af fuldmagten. Dette gælder uanset, at det må medføre yderligere prøvelse hos Familieretshuset, såfremt en sådan efterfølgende bliver relevant.

Endelig bemærkes det, at det fortsat er foreningernes opfattelse, at det er uhensigtsmæssigt og upraktisk, at en anmodning om ikraftsættelse skal indgives af fremtidsfuldmægtigene i forening. Dette synes ej heller overensstemmende med kompetencereglen i § 11. Hensynet til øvrige fuldmægtige vil blive varetaget derved, at Familieretshuset i forbindelse med ikraftsættelse, skal tage stilling til evt. indsigelser mod ikraftsættelse. Det er afgørende, at processen for ikraftsættelse bliver så enkelt som mulig.

Anvendelse af fremtidsfuldmagten, herunder anvendelse af fremtidsfuldmagten i situationer, hvor der kræves digital signatur eller identifikation (samspillet med den digitale udvikling), erfaringer med anvendelse af fremtidsfuldmagten i øvrigt, tilsyn med fremtidsfuldmagten, forbuddet mod at fremtidsfuldmægtigen indgår aftaler med sig selv

Der findes efterhånden en række afgørelser med afvisning vedr. fuldmagt til NemID. På trods af et klart grundlag ses afgørelserne som udtryk for,

at praksis på området ikke offentliggøres
at erfaringer således ikke deles og
at der er behov for at løse/skabe et relevant samspil med den digitale udvikling.

Aktuelt ses alene et samspil på en række enkeltstående områder. Der er et klart behov for en mere generel løsning, hvor man som fuldmagtshaver mere generelt kan anvende eget NemID/MitID i håndteringen af fuldmagtsopgaverne.

I forhold til fuldmagtens omfang har begrænsningen i § 10 vedr. personlige forhold - som forventet - givet anledning til udfordringer. Som anført i foreningernes oprindelige høringssvar, er det uforståeligt, hvad baggrunden for denne aftalemæssige begrænsning er. Udfordringerne har f.eks. vist sig i sondringen mellem personlige og økonomiske forhold. Uklarheden giver anledning til flere spørgsmål, herunder er en beslutning om, at en gave skal være særeje et personligt eller et økonomisk spørgsmål, og afledt heraf; Kan det bestemmes i fuldmagten, at fuldmægtigen skal kunne videreføre en tradition om afgiftsfrie gaver til børnebørn, og at gaverne som hidtil skal være modtagerens fuldstændige særeje.

Det er foreningernes opfattelse, at begrænsningen i § 10 bør udgå, således at fortolkningstvivel på helt sædvanlige ønsker ikke opstår.

En stor udfordring i praksis har været sammenstødet mellem § 13 og § 15 og forbuddet mod selvkontrahering. En ægtefælle er som fremtidsfuldmægtig berettiget til at blande midlerne fuldstændig sammen. Dette gælder også selvom, der har været adskilt økonomi tidligere, jf. § 14, 2. pkt. Den selv samme ægtefælle er ikke – end ikke selvom dette er anført klart i fuldmagten- berettiget til at sælge parternes fælles ejendom og anvende provenuet til at købe noget mindre at bo i. På samme måde kan moderen, der givet fuldmagt til sit eneste barn ikke bruge fuldmagten til at bestemme, at når moderen ikke længere kan bruge sommerhuset, skal barnet kunne overdrage dette til sig. Dette end ikke selvom der ikke er indbygget et gavemoment i overdragelsen. Også dette ville blive grebet af selvkontraheringsforbuddet.

Endelig medfører sammenstødet mellem § 13 og § 15, at en fuldmagt ikke vil kunne indeholde det helt sædvanlige ønske, at den skal kunne bruges til f.eks. at fortsætte en tradition med afgiftsfrie gaver til alle børnene, hvis et af børnene optræder som fuldmægtig.

Det ses uforståeligt og unødvendigt, at indskrænke den fuldt habile fuldmagtsgivers bestemmelsesret. Det hensyn der bærer det generelle forbud mod selvkontrahering, synes ikke at kunne bære denne begrænsning.

Det er foreningernes klare opfattelse, at der i § 13 på samme måde, som det fremgår af den norske § 86 stk. 1, 2. pkt. *"Fullmektigen kan likevel gjennomføre disposisjoner....som fullmakten særskilt angir att fullmagtsgiver skal kunne gjennomføre"* må indføres hjemmel til, at der i fuldmagten kan træffes (konkrete) bestemmelser om dispositioner, som er tilladte, selvom de kunne indeholde et moment af selvkontrahering.

I praksis har det også været en udfordring og er stedse en udfordring, at der ikke i forbindelse med, at fremtidsfuldmagtsreglerne trådte i kraft, blev foretaget en generel samkøring af reglerne alle de steder, hvor værgebegrebet optræder. Der blev foretaget en samkøring med social- og sundhedsområdet. Der er behov for samkøring med øvrig lovgivning, herunder arve- og dødsboskifteområdet, hvor der har været uklarhed i forhold til, om værge og fremtidsfuldmægtig skal fortolkes enslydende. Eksempelvis kan nævnes anmodning om privat skifte, kompetence omkring uskiftet bo, hvorvidt der skal beskikkes skifteværge, når der er en fremtidsfuldmægtig mv. Også på f.eks. lejeområdet har den manglende samkøring givet problemer. f.eks. er der erfaringer med, at boligselskaber ikke vil anerkende, at der gives møde/afgives stemme ved generalforsamlinger i henhold til en ikraftsat fremtidsfuldmagt, men kun hvis den pårørende er beskikket som er værge.

Tilbagekaldelse, ændringer og ophør af fremtidsfuldmagt, herunder erfaringer med behov for ændring af fremtidsfuldmagter

Også på dette område er der behov for indsigt i praksis vedr. ophør af fuldmagten. Dels med henblik på fremtidig koncipiering af relevante ophørsbestemmelser i fuldmagten, dels med henblik på at opnå indblik i hvilke tilfælde Familieretshuset i stedet vælger at iværksætte et værgemål. Der er i den forbindelse behov for indblik i, om det, at der f.eks. har været et privatretligt tilsyn i henhold til § 2 stk. 3, har haft indflydelse på vurderingen.

Klage til Civilstyrelsen, herunder erfaringer med klagesagsprocessen

Henset til den manglende offentliggørelse af Familieretshuset og Civilstyrelsens afgørelser er der ikke kendskab til, om begrænsningen i § 29 har givet anledning til problemer. Det er noteret, at der i forbindelse med nærværende høring er blevet offentliggjort 13 afgørelser på Civilstyrelsens hjemmeside. Der har forud herfor intet været offentliggjort.

Samspillet med værgemålssager, herunder erfaringer med anvendelse af en fremtidsfuldmagt frem for værgemål

Henset til den manglende offentliggørelse af Familieretshuset og Civilstyrelsen afgørelser er der ikke kendskab til grænsefladen mellem ikraftsættelse/fastholdelse af fremtidsfuldmagt frem for værgemål. Det er som anført i tidligere høringssvar forhåbningen, at praksis omkring fastholdelse af en velfungerende fuldmagt frem til ikraftsættelse af værgemål fastholdes.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive hørings svar. Vi står altid gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Danielle Løw
Konsulent
Danske Advokater

Anne Kjærhus Mortensen
Bestyrelsesmedlem
Danske Arveretsadvokater

Anne Broksø
Formand
Danske Familieadvokater

Til Justitsministeriet

Sendt pr. e-mail

DANSKE
REGIONER

11-05-2022

EMN-2022-00578

1545969

Janne Simonsen

Høring til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen

Justitsministeriet har ved brev af 25. marts 2022 anmodet Danske Regioner om bemærkninger vedrørende erfaringerne med fremtidsfuldmagtsordningen.

Danske Regioner har ved e-mail af 22. april 2022 anmodet om en forlængelse af fristen til at komme med høringssvar, og Justitsministeriet har den 22. april 2022 givet Danske Regioner en fristforlængelse til den 11. maj 2022.

Danske Regioner har anmodet de fem regioner om bemærkninger til brug for et samlet høringssvar.

Sammenfattende kan det på baggrund af regionernes tilbagemeldinger oplyses, at det overordnede indtryk er, at sygehusene ikke har den store konkrete erfaring med fremtidsfuldmagter, og at den erfaring, de har, primært omfatter rådgivning og vejledning til patienter og pårørende vedrørende fremtidsfuldmagtsordningen. Det kan i forhold til visse patientgrupper, fx patienter med demens, ALS, hjernetumor og psykiatriske patienter, være relevant at gøre opmærksom på denne mulighed som alternativ til værgemål.

Rådgivningen kan omfatte oplysning om, hvad en fremtidsfuldmagt er, råd om at tage stilling til egen situation "i tide", vejledning om hvor patienterne og deres pårørende kan finde flere oplysninger og få hjælp til at komme videre med oprettelsen af en fremtidsfuldmagt. Erfaringen er, at det er vigtigt at tage emnet op men også vigtigt at tage det op på det rette tidspunkt – og rettidigt.

Endvidere bemærkes det, at sygehusafdelingerne sjældent er involveret i at udarbejde lægeerklæringer, idet det typisk er egen/praktiserende læge, som er involveret heri.

En region har oplyst, at en neurologisk afdeling i regionen har været med til at udarbejde en video til patienter og pårørende med mistanke om demens, hvori der også gøres opmærksom på fremtidsfuldmagter.

Psykiatrien i en region har oplyst, at fremtidsfuldmagter typisk afleveres af pårørende eller patienter i de forløb, hvor patienten ikke længere kan varetage egne forhold på en fornuftsmæssig måde, og denne skannes ind i patientens journal.

En region har oplyst, at et af regionens hospitaler har bemærket, at det er ganske omstændeligt både at oprette en fremtidsfuldmagt og sætte den i kraft. Den adspurgte afdeling har dog ikke konkret erfaring hermed, heller ikke med udfærdigelse af lægeerklæringer til brug for oprettelsen. Når det kommer til behandling af inhabile patienter, får afdelingerne typisk samtykke fra nærmeste pårørende eller værge, så det er hospitalets opfattelse at fremtidsfuldmagter ikke anvendes så meget i hospitalsregi. Fra Psykiatrien bemærkes det, at ordningen kan have en social slagside, da der skal påregnes en udgift til dels notar og senere til Familieretshuset, når fuldmagten skal anvendes.

Afslutningsvis bemærkes, at Danske Regioner og regionerne har lagt til grund, at Lægeforeningen og PLO, som også fremgår af høringslisten, selv har hørt de praktiserende læger om erfaringerne med udarbejdelse af lægeerklæringer til brug for fremtidsfuldmagter.

Venlig hilsen

Janne Simonsen
Seniorkonsulent

Til Justitsministeriet

Den 29. april 2022

Høring vedrørende evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen

Danske Ældreråd kvitterer for muligheden for at afgive høringsvar til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen. Danske Ældreråd har følgende bemærkninger vedrørende erfaringer med ordningen:

Oprettelse af fremtidsfuldmagt

Der kunne med fordel oprettes en tilgængelig skabelon, som er enkel og nem at anvende.

Ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt

Det er problematisk, at der ikke er synlighed omkring Familieretshusets afgørelser om ikraftsættelse. Vi har set eksempler på, at dele af fremtidsfuldmagten er blevet afvist, men det er nødvendigt, at administrationspraksis bliver gjort offentligt tilgængelig, således at der kan tages højde herfor i udformning af fuldmagten.

Ydermere opleves der lange sagsbehandlingstider i Familieretshuset.

Anvendelse af fremtidsfuldmagt

Familiens rolle bør træde tydeligere frem i regelsættet. Som oftest vil fremtidsfuldmægtigen være et familiemedlem eller en anden nærtstående, og det bør skrives ind i lovgivningen, at resten af familien skal involveres i beslutningerne, selvom fremtidsfuldmagten tildeles én person. I forlængelse af dette kan forbuddet mod, at fremtidsfuldmægtigen indgår aftaler med sig selv potentielt være en udfordring, fx i tilfælde hvor en søn eller datter er fremtidsfuldmægtig og gerne vil sidestilles med eventuelle søskende i forbindelse med gaver, køb/salg af ejendom mv. Der kan eventuelt være en kattelerm for dette ved at tillade indgåelse af aftaler med sig selv under forudsætning af, at resten af familien involveres i disse tilfælde.

Samspillet med eventuelle andre fuldmagter bør tydeliggøres, så det er helt klart, allerede når fremtidsfuldmagten udarbejdes, hvordan dette stiller eventuelt andre fuldmagter i det tilfælde, at fremtidsfuldmagten træder i kraft.

Klage til civilstyrelsen

Civilstyrelsens afgørelser bør kunne indbringes for domstolene, således at eventuelle klager kan indbringes for to instanser.

Inger Møller Nielsen
Formand

Trine Toftgaard Lund
Direktør

From: Pia Saxild <PS@fbr.dk>
Sent: 25-04-2022 09:56:22 (UTC +02)
To: Justitsministeriet <jm@jm.dk>
Cc: Lars Møller Haase <laha@jm.dk>
Subject: SV: Høring til brug for evaluering af lov nr. 618 af 8. juni 2016 om fremtidsfuldmagter (fremtidsfuldmagtsloven) - j.nr. 2017-704-0001

Sagsnummer 2017-704-0001

Forbrugerrådet Tænk har gennemgået høringsmaterialet og har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kim Fogtmann

JURIST

T +45 7741 7741

W taenk.dk

Forbrugerrådet Tænk

Ryesgade 3A, 2. th. | 2200 Kbh. N

Fra: Justitsministeriet [<mailto:jm@jm.dk>]

Sendt: 25. marts 2022 10:05

Emne: Høring til brug for evaluering af lov nr. 618 af 8. juni 2016 om fremtidsfuldmagter (fremtidsfuldmagtsloven) - j.nr. 2017-704-0001

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET

Formueretskontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

From: Christian Skovgaard <csk@fogp.dk>
Sent: 02-05-2022 10:56:34 (UTC +02)
To: Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Lars Møller Haase <laha@jm.dk>
Subject: Sagsnummer 2017-704-0001

Vi har modtaget jeres brev om Høring til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen.

Vi har ikke nogen bemærkninger vedrørende erfaringer med fremtidsfuldmagter.

Christian Skovgaard
Chefkonsulent, Pension og Velfærd
csk@fogp.dk | +45 41 91 90 78

Philip Heymans Allé 1 | 2900 Hellerup | +45 41 91 91 91
www.fogp.dk | [Twitter](#) | [LinkedIn](#)

Justitsministeriet
Att: jm@jm.dk og laha@jm.dk

Sagsnr. 2017-704-0001

2. maj 2022

Evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen

Hjernesagen takker for muligheden for at komme med bemærkninger vedrørende erfaringer med fremtidsfuldmagtsordningen.

Hjernesagen er stor tilhænger af, at borgerne kan få større indflydelse på, hvordan deres forhold skal varetages, hvis de på et tidspunkt ikke længere har evnen til at varetage egne forhold. Det har været en styrkelse af selvbestemmelsesretten, at borgerne fik mulighed for selv at pege på, hvem der skal repræsentere dem og varetage deres forhold, når de ikke selv kan.

Stroke og følger

Hjernesagen repræsenterer mennesker som har haft stroke, har følger efter stroke, andre med erhvervet hjerneskade og deres pårørende.

Stroke kommer pludseligt og ofte uden varsel. Fra det ene øjeblik til det næste ændres livet og ens livssituation. Mange kommer sig heldigvis uden følger, men ca. 2/3 skal leve med følger efter stroke, herunder kognitive udfordringer som fx manglende evne til at strukturere hverdagen, bevare overblikket, huske ting, initiativ, kommunikative vanskeligheder og hjernetræthed.

I begyndelsen af et strokeforløb kan ovenstående udfordringer være meget massive, men over tid kan forholdene forberedes, da hjernen er plastisk og kan finde nye forbindelser, der gør det muligt at forbedre kognitionen. Hvor lang tid der går før den strokeramte opnår bedst muligt rehabiliteringsniveau vil være meget forskelligt fra person til person og afhænger også af skadens omfang. Der kan gå fra få uger til mange måneder.

Derfor er det helt essentielt for Hjernesagen, at fremtidsfuldmagter kan iværksættes inden for kort tid, da det både økonomisk og personligt kan have store konsekvenser for den enkelte, at de kan have en til at repræsentere dem og handle i deres interesse.

Manglende oprettelse af fremtidsfuldmagt

Hjernesagen oplever desværre, at alt for få mennesker har kendskab til fremtidsfuldmagtsordningen, så vi møder fortsat mange pårørende i StrokeLinjen – Hjernesagens rådgivning, som ikke har fået etableret en fremtidsfuldmagt, og som kommer til at befinde sig i en gråzone, hvor de handler på deres nærmestes vegne uden fuldmagt, ved brug af borgers NemID og velvillighed fra fx bankansatte.

For mange pårørende er vægemål helt utænkeligt, da det virker som en voldsom indgriben i den personlige frihed, og virker som et tillidsbrud. Særligt i begyndelsen af et forløb, hvor der fortsat er håb for fremtiden og håb om bedring af funktionsevnen over tid.

De af Hjernesagens medlemmer, som StrokeLinjen er i kontakt med, og som ikke har etableret en fremtidsfuldmagt, dem rådgiver vi om etablering af fremtidsfuldmagt.

Nedenfor nævnes nogle af de udfordringer Hjernesagen ser omkring oprettelse af fremtidsfuldmagter.

Der mangler generel oplysning om pårørendes rettigheder ved pludselig eller svær sygdom hos nærtstående

Som ovenfor nævnt er der fortsat alt for mange, som ikke har kendskab til fremtidsfuldmagter. I mødet med medlemmerne oplever vi, at der er en generel opfattelse i befolkningen om, at man som nærmeste pårørende er selvskreven til at tage hånd om sine kæres forhold, hvis der opstår pludselig sygdom, særligt når man er gift eller samlevende. Det kommer derfor som en stor overraskelse for mange, at dette ikke er tilfældet.

Det betyder, at mange ikke tænker over hverken at etablere en generalfuldmagt eller en fremtidsfuldmagt, da det ikke er relevant for dem.

Hjernesagen må på det kraftigste opfordre til, at befolkningen oplyses bl.a. gennem undervisningen i fx samfundsfag i både almen skolen og ungdomsuddannelserne om borgernes rettigheder og ikke kun om deres demokratiske rettigheder.

Endvidere bør den voksne del af befolkningen få langt mere information fx gennem deres bank, forsikringselskaber og kommunerne om vigtigheden af, at tage stilling til, hvem der skal repræsentere en og varetage ens forhold, hvis der indtræffer pludselig eller svær sygdom. Hjernesagen er opmærksom på at en del banker har afholdt webinarier om fremtidsfuldmagter, men det kan ikke gøre det alene.

Rækkevidden af generalfuldmagt versus fremtidsfuldmagt

I samtaler mellem medlemmer høre vi om usikkerhed om forskellen på, hvor vidtrækkende en generalfuldmagt er versus en fremtidsfuldmagt. En del medlemmer sværger til

generalfuldmagten, fordi den ikke skal sættes i kraft af nogen myndighed og de mener, at den er ligeså vidtrækkende som en fremtidsfuldmagt.

Ressourcesvage er dårligere stillet

Hjernesagen oplever, at etableringen af en fremtidsfuldmagt for nogle grupper er vanskelig. Der er udfordringer med

- at forstå ordningen – for nogle er det svært at forstå, hvorfor man skal etablere en fremtidsfuldmagt, andre har vanskeligt ved at læse om ordningen og hvordan den virker, hvis man skal bruge den.
- at skulle oprette den i Tinglysning.dk – det er en udfordring at finde fremtidsfuldmagten hos Tinglysning.dk.
- at være ikke-digital - En del af Hjernesagens medlemmer kan ikke længere anvende NemID eller MitID eller har kommunikationsproblemer fx i form af læse/skrivevanskeligheder. De oplever, at vejledningen om deres muligheder for oprettelsen af en fremtidsfuldmagt ofte er uklare eller ringe. Det gør, at de ikke får rettet henvendelse til Familieretshuset, og når de finder frem til Familieretshuset, har vi hørt fra enkelte, at vejledningen herfra ligeledes er ringe.
- at skulle have hjælp til at etablere ordningen – mange finder det vanskeligt selv at overskue at oprette en fremtidsfuldmagt og vil gerne have hjælp til dette fx fra en advokat. Dette forhold medfører, at en stor gruppe ikke får oprettet en fremtidsfuldmagt, da de ikke har ressourcerne til at skaffe sig hjælpen, fordi de er presset i den aktuelle rehabiliteringsproces, at de ikke har økonomiske ressourcer til at få advokatbistand og de kan have vanskeligt ved at møde op hos en notar. Det bliver derfor de ressourcestærke, som får sikret sig og de resourcesvage og mest udsatte får ikke oprettet ordningen.

Hjernesagen ser derfor, at der er en risiko for at der sker en ulighed i samfundet mellem dem som formår at sikre sig selv og hinanden, og dem som ikke får sikret sig.

Blandt mennesker med stroke er der en overvægt med ingen eller lav uddannelse. Der er kort sagt ulighed i sundhed også på dette område. En fremtidsfuldmagt kan være med til at forbedre denne gruppes vilkår, da det bliver klart, hvilken rolle den fremtidsfuldmægtige har.

Samtidig viser forskning, at når du først har haft ét stroke, så kommer der ofte flere stroke over tid. Det er vigtigt for mennesker med stroke at få etableret en fremtidsfuldmagt, hvis de er i stand til det, da risikoen for et nyt stroke er større hos dem end hos resten af befolkningen.

Iværksættelse, anvendelse og ophør af fremtidsfuldmagter

HjernesaGen har kun hørt fra få om erfaringerne med iværksættelse og anvendelse af fremtidsfuldmagter og har ingen erfaring med ændringer, tilbagekaldelse eller ophør af fremtidsfuldmagter.

Iværksættelse af fremtidsfuldmagter

Vi har kun hørt om få, som har iværksat fremtidsfuldmagter. Af disse har kun få oplevet vanskeligheder og de har ofte være iværksat som direkte følge af et stort stroke med omfattende kognitive udfordringer.

Vi har dog et enkelt eksempel, hvor det har vist sig mere vanskeligt at få iværksat en fremtidsfuldmagt, som vi vil forsøge at beskrive kort nedenfor:

Ægtepar har etableret fremtidsfuldmagt, da manden har en progredierende neurovaskulær lidelse, som forårsager mange mindre blodpropper i hjernen. Hustru har hidtil varetaget mange af ægteparrets forhold, herunder økonomi uden iværksættelse af fremtidsfuldmagt, da de også har en generalfuldmagt. Hustru dør pludselig, og datter er sat ind som fremtidsfuldmægtig i mandens fremtidsfuldmagt og tænker, at hun må iværksætte fremtidsfuldmagten, da manden ikke kan administrere egen økonomi. Her begynder problemerne:

- Der går 5 uger før en speciallæge kan udarbejde en lægeerklæring til Familieretshuset
- Datter informeres om, at der kan gå op til 6 ugers ekspeditionstid i Familieretshuset
- Det er uklart for datter, hvor langt hendes kompetence vil gå, hvis hun bliver fremtidsfuldmægtig. Hun modtager en meget juridisk forklaring – hun har brug for en konkret guide med lavt lixtal.
- Hun får afslag på iværksættelse af fremtidsfuldmagten, da faderen vurderes fortsat, at kunne tage sig af personlige forhold. Hans fremtidsfuldmagt gælder både personlige og økonomiske forhold. Hun får oplyst, at en fremtidsfuldmagt kan ikke iværksættes delvist til at varetage fx de økonomiske forhold, som hendes far ikke magter.
- Hun oplyses efterfølgende i Familieretshuset om, at hun kan gøre indsigelse og så kunne de måske godt finde en løsning, hvor hun administrerer de økonomiske forhold. Hun får ikke oplyst, at når hun gør indsigelse, er det det samme som at klage.
- Hun får afslag på sin indsigelse og får oplyst at klagesagen er sendt til Civilstyrelsen uden yderligere vejledning om, hvad det betyder, og hvilken proces der nu går i gang.
- Hun føler sig efterladt uden vejledning om, hvad hun ellers kan gøre, mens de ubetalte regninger hober sig op hos sin far, og som hun ikke kan handle på. Hun føler sig svigtet, da hun oplever, at de som familie havde gjort alt for at sikre sig, men at virkeligheden er, at de er blevet ”snydt”.

Hjernesagen

Vi tager hånd om hjernen

Anvendelse af fremtidsfuldmagt

Hjernesagen har fra få medlemmer hørt om anvendelse af fremtidsfuldmagten. Her har der været oplevet problemer med, at myndighederne fx kommunen eller sygehuset ikke kendte til fuldmagten og rækkevidden af den, hvilket har forsinket sagsbehandlingen, da myndighederne i første omgang afviste fremtidsfuldmagten. Fremtidsfuldmægtige var i den ene sag nødt til at have Familieretshuset ind over for at overbevise sagsbehandler om, at personen var fremtidsfuldmægtige og kunne forvalte sin nærtståendes personlige og økonomiske forhold.

Hjernesagen uddyber gerne ovenstående. Hjernesagens leder af StrokeLinjen Maja Klamer Løhr kan kontaktes på tlf. 21 82 30 03 eller på e-mail: mkl@hjernesagen.dk

Med venlig hilsen

Maja Klamer Løhr
Leder af StrokeLinjen

**Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K**

Sendt pr. mail til til jm@jm.dk og laha@jm.dk

Høringssvar vedr. evaluering af lov om fremtidsfuldmagter – sagsnr. 2017-704-0001

KL har den 25. marts 2022 modtaget en anmodning fra Justitsministeriet om bemærkninger vedrørende erfaringerne med fremtidsfuldmagtsordningen, jf. lov om fremtidsfuldmagter. Erfaringerne skal indgå i ministeriets evaluering af loven.

Justitsministeriet har anmodet om bemærkninger i forhold til følgende temaer:

- Oprettelse af fremtidsfuldmagt
- Ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt
- Anvendelse af fremtidsfuldmagt
- Tilbagekaldelse, ændring og ophør af fremtidsfuldmagt
- Klage til Civilstyrelsen
- Samspillet med værgemålssager

Det har ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden svarfristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar, og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

Generelle kommentarer

Kommunerne er generelt glade for, at borgerne har mulighed for selv at tage stilling til, hvem der skal varetage deres interesser, når de ikke længere selv kan, og oplever også tilfredshed hos borgerne.

Kommunerne bruger dette i dialogen med nydiagnosticerede med demens og overvejer at inddrage det som emne ved forebyggende hjemmebesøg hos ældre.

Oprettelse af fremtidsfuldmagt

Manglende tinglysning

Kommuner oplever, at arbejdet med at oprette en fremtidsfuldmagt kan være svært for almindelige borgere. Vejledningen til skemaet er vanskelig at forstå, så mange borgere vælger at få en advokat til at gøre det for dem.

Kommuner har i den sammenhæng oplevet, at advokater overser, at fremtidsfuldmagter skal tinglyses for at være gyldige. Advokaterne opret-

Dato: 29. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01580
Dok. ID: 3210767

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 3

ter dem som almindelige generalfuldmagter. Det opdages, når fremtidsfuldmagten skal aktualiseres, og da er det for sent for borgeren at vedkende sig den for notar.

Uklarheder ved valg af flere fremtidsfuldmægtige

Kommuner oplever stor tilfredshed med, at borgeren kan vælge flere fremtidsfuldmægtige og frit kan formulere, hvad fuldmagten skal omfatte.

Kommuner har desværre også oplevet, at ordlyden omkring subsidiære fremtidsfuldmægtige var forklert eller uklart beskrevet, hvilket gav anledning til uklarhed, da den principære fuldmægtig selv blev kognitivt udfordret og ikke længere kunne håndtere at være fremtidsfuldmægtig.

Ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt

Lang sagsbehandlingstid

Nogle kommuner oplever, at der til tider kan være en noget lang sagsbehandlingstid på at få sat fremtidsfuldmagten i kraft, op mod to måneder i de værste tilfælde.

Det vil være ønskeligt, hvis sagsbehandlingstiden blev kortere, da der for eksempel i forbindelse med flytning til plejebolig ofte kan være et presserende behov for, at en fremtidsfuldmægtig kan handle på borgerens vegne.

Tilbageholdende tilgang fra praktiserende læger

Kommuner oplever en meget tilbageholdende tilgang fra de praktiserende læger i forhold til at vurdere, at fremtidsfuldmagten skal aktiveres.

Kommunerne anerkender, at det er et meget stort indgreb at aktivere en fremtidsfuldmagt, men oplever i praksis, at nogle praktiserende læger; også i sager, hvor borgeren ikke længere kan varetage sine økonomiske og personlige forhold; er afvisende over for en aktivering og hænger fast i et gammeldags "umyndiggørelsesbegreb".

Det kan overvejes at sætte mere fokus på oplysning af praktiserende læger om reglerne om fremtidsfuldmagter og om lovens hensigter i det hele taget.

Anvendelse af fremtidsfuldmagt

Manglende kendskab til ordningen

Ifølge kommuner er erfaringen fra fremtidsfuldmægtige, at viden om ordningen generelt er meget lidt udbredt i samfundet, hvorfor de fremtidsfuldmægtige ofte skal forklare og dokumentere. Konkret ville det være en hjælp, hvis der var mere viden om, at fremtidsfuldmagter kan ses i Personbogen.

Lettere sagsbehandling vedr. flytning uden samtykke

Muligheden for, at borgeren kan oprette en fremtidsfuldmagt har haft positiv betydning for behandling af sager om flytning uden samtykke, jf. serviceloven.

Kommuner oplever en væsentlig mere smidig arbejdsgang og en lettere sagsbehandling for pårørende og kommunen ift. det administrative arbejde, som en ansøgning om værgemål medfører.

Dato: 29. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01580
Dok. ID: 3210767

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 3

Førend løsningen med fremtidsfuldmagter kom, kunne det tage op til seks måneder før en borger fik tildelt et værgemål – og dermed en flytning. Hvilket i mange situationer var uhensigtsmæssigt for borgeren og de pårørende.

Den mere smidige og hurtige arbejdsgang ved flytninger uden samtykke giver naturligvis, og vigtigst af alt, borgeren og dennes pårørende en meget bedre og mere behagelig oplevelse.

Aktivering af fremtidsfuldmagten

Kommuner kan opleve udfordringer relateret til, at de ikke ved, om en fremtidsfuldmagt er aktiveret eller ej, og med at få adgang til en aktiveret fremtidsfuldmagt. Herunder kunne det være relevant, at det blev muligt for kommuner at slå op, om den enkelte borger har en fremtidsfuldmagt, som endnu ikke er aktiveret.

Delvis aktivering af fuldmagten

Nogle kommuner oplever, at borgere med demens får et tidligere behov for hjælp i forhold til økonomien fremfor i forhold til personlige forhold.

Fordelen ved en fremtidig fuldmagt udebliver i starten af sygdommen; selvom der er et behov for så vidt angår den økonomiske del; da borgeren oftest ikke er syg nok til at få aktiveret fuldmagten for så vidt angår den personlige del. Det skyldes, at fuldmagten kun kan aktiveres i sin helhed.

Det kan overvejes at man ser på muligheden for at adskille fremtidsfuldmagterne, så der fremover kan ske en delvis aktivering af fuldmagten (f.eks. kun i forhold til økonomien).

På den måde vil man kunne hjælpe borgeren og dennes pårørende også i starten af en demenssygdom, hvor borgeren allerede har behov for hjælp til økonomiske forhold, men ikke endnu til personlige forhold.

Som reglerne er i dag, kan borgeren ikke få hjælp til de økonomiske forhold, hvis vedkommende ikke er ramt af sygdommen i en grad, der kan retfærdiggøre en aktivering af fremtidsfuldmagten, også for så vidt angår personlige forhold.

Med venlig hilsen

Janet Samuel

Dato: 29. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01580
Dok. ID: 3210767

E-mail: RIL@kl.dk
Direkte: 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 3

HØRING TIL BRUG FOR EVALUERING AF FREMTIDSFULDMAGTS- ORDNINGEN

2. maj 2022

Sagsnr: 2022-2847

VELFUNDERENDE ORDNING, MEN DOKUMENTATION FOR FULDMAGTS- FORHOLDET KUNNE GØRES ENKLERE

Det er Lægeforeningens opfattelse, at den del af fremtidsfuldmagtsordningen, som vedrører udfærdigelse af lægeerklæring til brug for iværksættelse af fremtidsfuldmagten, er velfunderende og ikke giver anledning til større, praktiske problemer i hverdagen for de praktiserende læger, som bliver bedt om at udfærdige lægeerklæringen. Dette baseres på, at Lægeforeningens jurister kun har fået ganske få medlemshenvendelser om emnet siden oprettelsen af ordningen i 2017.

Baggrunden for dette kan også være, at det på nuværende tidspunkt måske kun er en mindre del af de registrerede fuldmagtsforhold, som er nået dertil, at fremtidsfuldmagten skal iværksættes, eller at befolkningens kendskab til ordningen måske ikke er så udbredt, selvom den snart har eksisteret i fem år.

Lægeforeningen var forud for ordningens ikrafttrædelse dybt involveret i udformningen af den erklæring, som lægen skal udfylde forud for iværksættelse af fremtidsfuldmagten, og det er Lægeforeningens opfattelse, at erklæringen opfylder det formål, som var hensigten med den.

Mens denne høring har været i gang, har Lægeforeningen imidlertid modtaget en henvendelse fra et medlem, som beskriver udfordringer ved den del af processen, der handler om fremtidsfuldmagtens etablering, dvs. før lægen involveres, idet der er set eksempler på, at der oprettes fremtidsfuldmagter, selvom fuldmagtsgiver på oprettelsestidspunktet var svært præget af demens.

Ordningen hviler netop på, at en fremtidsfuldmagt oprettes, mens fuldmagtsgiver selv er i stand til det. Lægeforeningen finder, at det er væsentligt, at denne forudsætning overholdes, da ordningen ellers ikke vil leve op til sit formål.

Henvendelsen er vedlagt til orientering og til eventuel videre foranstaltning.

Med henblik på dokumentation af fuldmagtsforholdet påpegede Lægeforeningen i sit høringssvar fra juli 2017, at det vil være optimalt, at fremtidsfuldmægtigen præsenterer lægen for en kopi af registreringen af fremtidsfuldmagten hos Familieretshuset. Efter Lægeforeningens opfattelse vil en sådan løsning fortsat være relevant.

Formanden

Domus Medica
Kristianiagade 12
DK-2100 København Ø

Tlf.: +45 3544 8500

Tlf.: +45 3544 8201 (direkte)

E-post: dadl@dadl.dk

E-post: cnr@dadl.dk

www.laeger.dk

En kopi af registreringen af fremtidsfuldmagten kunne udgøre dokumentation for, at lægen – uanset fuldmagtsgivers helbredstilstand – er berettiget til at udfærdige lægeerklæringen og eventuelt videregive den til fremtidsfuldmægtigen eller en stedfortrædende pårørende.

Såvel fremtidsfuldmægtigen som en stedfortrædende pårørende kan være fuldkommen ukendte personer for lægen, og derfor er der behov for dokumentation af fuldmagtsforholdet.

Med venlig hilsen

Camilla Noelle Rathcke
Formand for Lægeforeningen

Aktinformation

Brevdato 21-04-2022
Afsender Lægerne Rasmussen (laegemail@gmail.com)
Modtagere Dadl officiel post (Medarbejder, Medlemmer og Karriere)
Akttitel Att.: Attestudvalget
Identifikationsnummer 4387457
Versionsnummer 1
Ansvarlig Mette Amstrup Larsen
Vedlagte dokumenter Att. Attestudvalget
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)
Udskrevet 29. apr 2022

Lægeforeningen
dadl@dadl.dk
www.laeger.dk
29. apr 2022

Til: Dadl officiel post (dop@DADL.DK)
Fra: Lægerne Rasmussen (laegemail@gmail.com)
Titel: Att.: Attestudvalget
Sendt: 21-04-2022 13:37

Kære kolleger.

Skriver med en bekymring vedr. fremtidsfuldmagter og den aktuelle forvaltning af loven som ligger bag disse. Vi oplever aktuelt en stigning i henvendelser vedr. disse og særligt én gruppe er overrepræsenteret. Borgere diagnosticeret med demens opretter i stigende omfang fremtidsfuldmagter, hvor vores opgave er at lave lægeerklæring når værgemålet skal iværksættes.

Vi har imidlertid oplevet flere tilfælde, hvor borgeren indiskutabelt har været så svær præget af demens på oprettelsestidspunktet at habilitetsvurderingen ingenlunde kan have været retvisende, men hvor værgemålet alligevel går igennem grundet en problematik i selve sagsgangen.

Konkret er der eksempelvis lavet oprettelse og vurdering af habilitet 3 år efter diagnosticeret svær demens, hvor der på oprettelsestidspunktet er sygehusnotat, hvoraf det fremgår at han grundet sin demenslidelse ikke kan medvirke til journaloptagelse (ikke indlagt grundet feber / delir).

Hver for sig tænker jeg ikke de enkelte aktører kan klandres for deres adærd :

1. Dommer / notar vurderer med baggrund i 20-30 min samtale habilitet i forhold til oprettelse af fremtidsfuldmagt (uden indsigt i helbredsmæssige forhold)
2. Læge vurderer ved ønske om ikrafttræden af værgemål om pt. på undersøgelsestidspunktet er ude af stand til at træffe valide beslutninger på egne vegne , ligesom ved værgemål. Ved udfyldelse af denne fremgår ikke hvornår fremtidsfuldmagten er oprettet - og selvom vi i erklæringen tilkendegiver at demenslidelsen er kendt gennem lang tid er det ikke vores erfaring at denne oplysning bruges i forbindelse med Familieretshusets videre sagsbehandling.
3. Familieretshuset iværksætter på baggrund af notarens vurdering på oprettelsestidspunktet og lægens vurdering på iværksættelsestidspunktet aktivering af fremtidsfuldmagten.

Problemet er blot at denne sagsbehandling gør at fremtidsfuldmagtens formål - at man opretter fuldmagt MENS MAN ER RASK med henblik på værgemål HVIS /NÅR MAN BLIVER SYG grundlæggende tilsidesættes på denne måde - og vi bliver som de attestudstedende læger ufrivillig aktør i en sagsbehandling som har stor risiko for at ende med tildeling af værgemål på et forkert grundlag.

Eftersom Familieretshuset er den effektuerende instans og dermed i mine øjne den primært ansvarspådragende instans i forhold til hele sagsgangen har jeg kontaktet dem og anmodet om at man ændrer procedure , således at personer som beviseligt er demente på tegningstidspunktet bliver vejledt i anden retning (værgemål) primært - og at deres praksis med at opfordre kommunerne til at bede demente borgere om at oprette fremtidsfuldmagt bliver taget op til revision.

Familieretshuset er imidlertid af den opfattelse at sålænge de enkelte instanser hver for sig kan have "ryggen fri" i situationen, så er de ikke indstillet på dialog og ændring desangående - selvom de medgiver (efter jeg har givet eksempler på konkrete tilfælde) at aktuelle sagsbehandling rummer en stor risiko for at relevante oplysninger i sagsbehandlingen ikke kommer til de rette personers vidende - men sålænge man hver især handler i god tro - ser man ikke noget formål i at ændre praksis.

Derfor henvender jeg mig til Jer med en opfordring til at ændre på erklæringens ordlyd, så ikke nogle af vores kolleger uforvarende kommer til at stå i en situation, hvor vi har medvirket til en sagsbehandling, hvor værgemålet ender et forkert sted - og hvor man skal bruge ressourcer på retslige efterspil som kunne være undgået.

Jeg vil foreslå at erklæringen vedr. iværksættelse af fremtidsfuldmagt suppleres med en rubrik, hvori vi kan tilkendegive f.eks. :

- Sæt kryds hvis den tilstand som giver anledning til pt.'s nedsatte kognitive formåen også var tilstede på tegningstidspunktet, som var xx.xx.xxxx eller
- Hvis demens er årsag til iværksættelse af værgemål, anfør da diagnosetidspunkt for denne (i så fald behøver vi ikke kende tidspunkt for oprettelse).

Jeg hører gerne hvis I har input eller indvendinger til min bekymring vedr. disse erklæringer.

Mvh.

Claus Rasmussen

--

Venlig Hilsen

Lægerne Rasmussen

Rædersgade 7

8700 Horsens

Telefon: 75625633

Justitsministeriet

jm@jm.dk og laha@jm.dk

28. april 2022 • DBE

Høringssvar vedrørende evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. evalueringen af fremtidsfuldmagtsordningen. Ældre Sagen har siden ikrafttrædelsen af lov om fremtidsfuldmagter via vores medlemmer fået kendskab til utallige sager om ordningen med fremtidsfuldmagter. Vores bidrag til evalueringen baseres dermed på anvendelsen af loven i praksis og de udfordringer, som loven i den nuværende form kan medføre for både fuldmagtsgivere og fremtidsfuldmægtige.

Ny lovregel om selvindtræde

Efter Ældre Sagens opfattelse bør der indsættes en regel i lov om fremtidsfuldmagter om mulighed for selvindtræde. Reglerne er på nuværende tidspunkt for kategoriske med det absolutte forbud mod selvindtræde. Efter Ældre Sagens opfattelse bør det være muligt konkret at fravige hovedreglen om selvindtræde, da det i praksis skaber store problemer.

Standardtekster om personlige forhold bør omfatte servicelov og sundhedslov

Ældre Sagen mener, at det bør afklares, om standardteksterne vedrørende personlige forhold i bilaget til Justitsministeriets vejledning er tilstrækkelige til at give fremtidsfuldmægtigen adgang til at tilslutte sig kommunale afgørelser om anvendelse af bl.a. velfærdsteknologi efter servicelovens § 136e og flytning uden samtykke efter servicelovens § 136f, samt om fremtidsfuldmægtigen har adgang til at give stedfortrædende samtykke efter sundhedslovens § 18.

Lovgivning om værger og om fremtidsfuldmagter bør harmoniseres

Ældre Sagen mener, at de handlemuligheder, man har som værge efter værgemålsloven, bør man også have som fremtidsfuldmægtig. Det vil sige, at en fremtidsfuldmægtig skal kunne handle på vegne af fuldmagtsgiveren, både angående økonomiske og personlige forhold.

Der bør således foretages en generel gennemgang af gældende love og regler om værgemål og regler om fremtidsfuldmagter med henblik på harmonisering. Dette gælder ikke mindst fremtidsfuldmagtslovens regler om tinglysning og om helbredskriterium. Helbredskriteriet

bør således være det samme i værgemålsloven og i fremtidsfuldmagtsloven, så læger ikke skal anvende forskellige terminologier.

Også i særlovgivningen er der behov for en gennemgang af, om ordet ”fremtidsfuldmægtig” skal indføjes som en parallel til ordet ”væрге” i diverse sammenhænge.

Der bør skabes mulighed for tilbagekaldelse af fuldmagter om personlige forhold

Ældre Sagen mener, at lov om fremtidsfuldmagter bør indeholde mulighed for tilbagekaldelse af fuldmagter om personlige forhold på lige fod med økonomiske forhold, som der er hjemmel til efter fremtidsfuldmagtslovens § 20.

Der bør være mulighed for delvis ikraftsættelse af fuldmagter om økonomiske og personlige forhold

Ældre Sagen har erfaret, at Familieretshuset i praksis har afslået at sætte en fuldmagt i kraft, fordi fuldmagten omfattede både økonomiske og personlige forhold, og fuldmagtsgiveren alene var ude af stand til at varetage sine økonomiske forhold. Denne praksis forekommer uhensigtsmæssig – her bør der være mulighed for delvis ikraftsættelse vedr. de økonomiske forhold.

Henvendelser om oprettelse af fremtidsfuldmagt bør foregå til notaren

Alle henvendelser vedrørende oprettelse af en fremtidsfuldmagt bør foregå ved notaren og ikke i Familieretshuset for de ikke-digitale. Dette skyldes primært, at det kan være svært for både ældre og andre at forstå den dobbeltrolle, som Familieretshuset har, hvis den samme myndighed skal påse, om betingelserne om habilitet mv. er opfyldt i forbindelse med oprettelsen og siden, at betingelserne for ikraftsættelse er til stede. Endelig er afstanden til notaren ofte kortere end til Familieretshuset.

Kredsen af klageberettigede bør udvides

Efter Ældre Sagens opfattelse forekommer kredsen af klageberettigede for snæver. Der bør derfor foretages en udvidelse af kredsen af klageberettigede til også at omfatte fuldmagtsgivers voksne børn.

Følgende forhold bør desuden afklares i forbindelse med evalueringen af loven:

- Det bør afklares, om der skal indgives meddelelse til Familieretshuset/ske ny tinglysning, hvis en subsidiær fuldmægtig skal bruge fuldmagten til en enkelt opgave. Det bør samtidig afklares, om der er formelle barrierer for uformelle skift mellem den primære og den sekundære fuldmægtig.
- Det bør afklares, om arvinger skal have ret til efterfølgende at se indholdet af en eventuel fremtidsfuldmagt og dokumentationen for forbrugte midler. Dette er et stort ønske fra arvinger, så der kan føres kontrol med fremtidsfuldmægtigen, og hvad denne har foretaget af økonomiske transaktioner under fuldmagtsforholdet.

- Ældre Sagen har hørt om tilfælde, hvor Familieretshuset har afvist at behandle kritik af fremtidsfuldmægtigen ved det passive tilsyn. Vi mener derfor, at det bør sikres, at Familieretshuset ikke uden nærmere begrundelse kan afvise at behandle klager eller kritik.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør

JUSTITSMINISTERIET
CIVILSTYRELSEN

Justitsministeriet
Slotsholmgade 10
1216 København K

Dato: 25. januar 2022
Kontor: Fonde & Ejendomme
Sagsbeh.: Jeppe Jessen
Sagsnr.: 22-0810-00113

Sendt med digital post til laha@jm.dk

Jeres ref.: 2019-704-0001

Evaluering af lov om fremtidsfuldmagter

Departementet har ved e-mail af 13. januar 2022 anmodet Civilstyrelsen om bidrag i forbindelse med høring over evaluering af lov om fremtidsfuldmagter.

Vedrørende klagesager

Departementet har anmodet Civilstyrelsen om at fremsende oplysninger om:

- antallet og karakteren af klagesager på fremtidsfuldmagtsområdet

Tallene skal bidrage til belysningen af udviklingen på området.

Departementet har anmodet om, at oplysningerne opgøres periodevis (f.eks. på kvartals- eller årsbasis) med henblik på at illustrere udviklingen på området fra ordningens ikraftsættelse til dato.

Civilstyrelsen har til og med udgangen af 2021 modtaget samlet **52 klagesager** over Familieretshusets afgørelser efter lov om fremtidsfuldmagter.

Styrelsen har henset til det relativt beskedne antal klagesager derfor opgjort oplysningerne på årsbasis. Nedenstående tabel viser udviklingen i antal modtagne klager:

Toldboden 2, 2. sal,
8800 Viborg
Telefon: +45 33 92 33 34
www.civilstyrelsen.dk
civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk

Nye klagesager	
2017	0
2018	7
2019	8
2020	16
2021	21
I alt	52

Opgørelsen er foretaget manuelt, idet Civilstyrelsen ikke fører automatiske opgørelser eller statistikker, der kan tjene til belysningen af udviklingen i fremtidsfuldmagtssagerne.

Det bemærkes, at ved udgangen af 2021 er fire af klagesagerne fortsat ver-
serende. Disse er medtaget i opgørelsen for 2021 og vil således ikke fremgå
af en opgørelse for 1. kvartal 2022, selvom de forventes afsluttet i perioden.

Civilstyrelsen har i sin gennemgang identificeret følgende kategorier, der
kan beskrive karakteren af de modtagne klagesager:

<i>Kategorier</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Oprettelse ved personligt fremmøde	0	1	0	2	0
Betingelser for ikraftsættelse § 7, stk. 1	0	2	4	3	4
Betænkelighed ikraftsættelse § 7, stk. 3, 1. pkt.	0	1	1	6	6
Betænkelighed delvis ikraftsættelse § 7, stk. 3, 2. pkt.	0	2	1	3	8
Betænkelighed fremtidsfuldmægtig § 7, stk. 3, 2. pkt.	0	0	0	0	1
Klageberettigelse/klagefrist	0	0	2	1	1
Øvrige	0	1	0	1	1

Civilstyrelsen vil i det følgende uddybe de enkelte kategorier.

Oprettelse ved personligt fremmøde

Oprettelse ved personligt fremmøde drejer sig om tilfælde, hvor oprettelse af fremtidsfuldmagten sker uden anvendelse af den digitale løsning. Oprettelsen sker da ved personligt fremmøde i Familieretshuset efter reglerne om papirbaserede fremtidsfuldmagter i bekendtgørelse nr. 1018 af 23. august 2017 med senere ændringer.

Klagesagerne drejer sig om situationer, hvor Familieretshuset ikke har fundet betingelserne i bekendtgørelsens §§ 4 og 5 for opfyldt.

Betingelser for ikraftsættelse § 7, stk. 1

Kategorien drejer sig overordnet om klager vedrørende afgørelser truffet efter lov om fremtidsfuldmagter § 7, stk. 1. Klagesagerne drejer sig om tilfælde, hvor helbredsforholdene på tidspunktet for anmodningen om ikraftsættelse ikke udgør en sådan tilstand som omhandlet i § 1, herunder hvor fremtidsfuldmagtsgiveren vurderes fortsat at kunne tage vare på eksempelvis sine personlige forhold, men ikke sine økonomiske forhold.

Betænkelighed ikraftsættelse § 7, stk. 3, 1. pkt.

Kategorien drejer sig om tilfælde, hvor det efter sagens omstændigheder kan findes betænkeligt at sætte fremtidsfuldmagten i kraft.

Klagesagerne drejer sig navnlig om tilfælde, hvor Familieretshuset har fundet det betænkeligt at sætte en fremtidsfuldmagt i kraft med den begrundelse, at det på baggrund af sagens oplysninger, herunder de helbredsmaessige, er yderst tvivlsomt, at fremtidsfuldmagtsgiveren var i stand til at handle fornuftsmæssigt på tidspunktet for oprettelsen af fremtidsfuldmagten efter lovens § 1.

Betænkelighed delvis ikraftsættelse § 7, stk. 3, 2. pkt.

Kategorien drejer sig om tilfælde, hvor betænkeligheden alene knytter sig til en bestemt del af fremtidsfuldmagten, hvorefter den pågældende del nægtes at blive sat i kraft. Fremtidsfuldmagten sættes dermed delvis i kraft.

Klagesagerne kan overordnet inddeles i tilfælde, hvor fremtidsfuldmagten indeholder bemyndigelse til at benytte fremtidsfuldmagtsgevers NemID, og tilfælde hvor der i fremtidsfuldmagten er indsat bestemmelser, der findes i strid med lov om fremtidsfuldmagter §§ 13 og 15 (forbuddet mod selvkontrahering og gavebestemmelsen).

Betænkelighed fremtidsfuldmægtig § 7, stk. 3, 2. pkt.

Kategorien drejer sig om tilfælde, hvor der er foretaget en vurdering af, om der kan knyttes betænkelighed til en bestemt fremtidsfuldmægtig mv.

Klageberettigelse/klagefrist

Kategorien drejer sig om tilfælde, hvor klagen må afvises som følge af, at klageren enten ikke er klageberettiget i medfør af lov om fremtidsfuldmagter § 29, stk. 1, eller hvor klagen ikke er indgivet inden for fristen i lov om fremtidsfuldmagter § 29, stk. 2.

Øvrige

Enkeltstående tilfælde, som ikke passer ind i en overordnet kategori.

Vedrørende høringstemaer

Departementet anmoder endvidere om Civilstyrelsens bemærkninger til udkast til de høringstemaer, som skal danne grundlag for høringen af de relevante interessenter.

Civilstyrelsen skal bemærke, at punktet vedrørende klage til Civilstyrelsen ikke i praksis har vist sig relevant i relation til høringstemaet *tilbagekaldelse, ændring og ophør af fremtidsfuldmagt*. Under henvisning til forrige afsnit vedrørende antal klagesager og disses karakter, er det styrelsens vurdering, at punktet vedrørende klage til Civilstyrelsen alene er relevant i relation til høringstemaet *ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt*.

Civilstyrelsen foreslår alternativt, at klager til Civilstyrelsen eventuelt kan udgøre et selvstændigt høringstema. Styrelsen kan i den forbindelse gøre

opmærksom på samspillet mellem fremtidsfuldmagtsordningen og værgemålsordningen. Fremtidsfuldmagtsordningen udgør et privatretligt alternativt til værgemål. Styrelsen bestræber sig derfor på at behandle klagesager inden for 3 måneder, henset til at der kan være et behov for en afklaring, idet alternativet kan være etablering af et værgemål.

Det bemærkes, at hvis en fremtidsfuldmagtsgiver kommer under værgemål, ophører fremtidsfuldmagten, jf. fremtidsfuldmagtslovens § 24. Familierets- huset kan i medfør af værgemålslovens § 16, stk. 2, endvidere iværksætte en sag om værgemål uden anmodning herom i tilfælde, hvor en fremtidsfuld- magt ikke sættes i kraft. Herudover indeholder fremtidsfuldmagtslovens § 29 regler om kredsen af klageberettigede og klagefrist. Kredsen af klagebe- rettigede ikke er identisk med kredsen af personer med initiativret til at an- mode om etablering af værgemål.

Det kunne efter styrelsens opfattelse i forlængelse af ovenstående være re- levant at modtage hørings svar fra de relevante interessenter om klagesags- processen, herunder samspillet med værgesager.

Civilstyrelsen har ingen øvrige bemærkninger til udkastet til høringstemaer.

Særlig problemstilling

Civilstyrelsen skal under henvisning til kategorien *Betænkelighed ikraftsæt- telse § 7, stk. 3, 1. pkt.*, henlede opmærksomheden på denne særskilte pro- blemstilling.

Problemstillingen indebærer, at en fremtidsfuldmagtsgiver, der har oprettet en fremtidsfuldmagt med vedkendelse for en notar, kan risikere, at der gives afslag på at sætte fremtidsfuldmagten i kraft, selvom fremtidsfuldmagten er gyldigt oprettet.

Afslag gives, hvor det på baggrund af sagens oplysninger om fremtidsfuld- magtsgiverens helbredsforhold, der først fremkommer i forbindelse med an- modning om ikraftsættelse, findes betænkeligt at sætte fremtidsfuldmagten i kraft. Betænkeligheden drejer sig om, at det efter oplysningerne er yderst

tvivlsomt, at fremtidsfuldmagtsgiveren var i stand til at handle fornuftsmæssigt på tidspunktet for oprettelsen af fremtidsfuldmagten efter lovens § 1.

Betænkeligheden foreligger efter praksis navnlig, hvor det på baggrund af lægerklæringen må lægges til grund, at fremtidsfuldmagtsgiveren havde fremskreden demens eller lignende på tidspunktet for oprettelsen. Efter praksis inddrages tillige den tidsmæssige periode mellem oprettelsen og anmodningen om ikraftsættelse, idet et kort tidsforløb sammenholdt med oplysninger om eksempelvis fremskreden demens kan bestyrke, at det vil være betænkeligt at sætte en fremtidsfuldmagt i kraft.

Det er efter styrelsens opfattelse en uhensigtsmæssig retsstilling for både fremtidsfuldmagtsgivere, fremtidsfuldmagtshavere, pårørende m.fl., at en fremtidsfuldmagtsgiver, der ved notarforretningen i forbindelse med oprettelsen ingen anmærkninger har fået, senere kan risikere et afslag på ikraftsættelse, idet Familieretshuset og Civilstyrelsen - i modsætning til notaren - kommer i besiddelse af ovennævnte oplysninger.

Civilstyrelsen skal anbefale, at det i forbindelse med evalueringen af lov om fremtidsfuldmagter overvejes, om notarforretningen i forbindelse med oprettelsen af fremtidsfuldmagter fortsat er en hensigtsmæssig fremgangsmåde, herunder om der eventuelt bør foreligge en lægeerklæring i forbindelse med oprettelsen af en fremtidsfuldmagt.

For sparring eller yderligere oplysninger kan henvendelse ske til specialkonsulent Jeppe Jessen, telefonnummer 72 68 82 68.

Med venlig hilsen

Birthe V. Jespersen

Kontorchef

Justitsministeriet, Departementet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: 8. september 2022
Kontor: Fonde og Ejendomme
Sagsbeh.: Jakob F. Harritz
Sagsnr.: 22-0811-00060

Jeres ref.: 2017-704-0001

Revideret besvarelse af høringsbrev vedrørende evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen

Departementet har ved brev af 25. marts 2022 sendt en række temaer til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen i høring hos blandt andre Civilstyrelsen.

Ved brev af 2. maj 2022 afgav Civilstyrelsens sit høringssvar til Departementet.

Civilstyrelsen ønsker med dette brev at afgive et opdateret høringssvar med ny statistik for udviklingen af antal fremtidsfuldmagtssager i styrelsen. Samtidig vil Civilstyrelsen benytte lejligheden til at revidere høringssvaret af 2. maj 2022 på visse punkter. Dette høringssvar erstatter således i sin helhed Civilstyrelsens brev af 2. maj 2022.

Civilstyrelsen er klageinstans for Familieretshusets afgørelser efter lov om fremtidsfuldmagter og behandler i den egenskab sager om fremtidsfuldmagter.

Civilstyrelsen vil i det følgende komme med nogle bemærkninger, som udspringer af styrelsens erfaringer med behandling af klagesager.

Toldboden 2, 2. sal,
8800 Viborg
Telefon: +45 33 92 33 34
www.civilstyrelsen.dk
civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk

I den forbindelse henledes opmærksomheden på, at Civilstyrelsen har offentliggjort relevante afgørelser på Retsinformation. De fleste sager – såvel offentliggjorte som ikke offentliggjorte – omhandler Familieretshusets afgørelser om ikraftsættelsen af fremtidsfuldmagter.

Civilstyrelsens bemærkninger er søgt tematiseret efter samme overordnet struktur, som departementet har anvendt, selvom styrelsens erfaringer overordnet set kunne begrænses til temaerne ”*Ikraftsættelse af fremtidsfuldmagt*” og ”*Klage til Civilstyrelsen*”.

Oprettelse af fremtidsfuldmagter

Civilstyrelsen kan konstatere, at en stor del af de påklagede afgørelser angår spørgsmål om fremtidsfuldmagtsgivers evne til at oprette en fremtidsfuldmagt. Dette spørgsmål aktualiseres i forbindelse med anmodning om ikraftsættelse. Alene i de tilfælde, hvor fremtidsfuldmagtsgiver undtagelsesvist er fritaget fra lovkravet om brug af Digital Post, forestår Familieretshuset notarforretningen, hvorfor Familieretshusets eventuelle afslag på oprettelse kan påklages til Civilstyrelsen. Påtegning, anmærkninger eller afvisning fra notaren i byretten kan ikke påklages til Civilstyrelsen.

En fremtidsfuldmagt kan ikke sættes i kraft, hvis det på baggrund af de foreliggende oplysninger findes betænkeligt. I flere sager har Familieretshuset afvist at sætte en fremtidsfuldmagt i kraft på grund af oplysninger om fremtidsfuldmagtsgivers helbred på oprettelsestidspunktet. Der er fastslået både i lovens forarbejder og i praksis, at betænkelighedsvurderingen også omfatter forhold, der relaterer sig til fremtidsfuldmagtens oprettelse (gyl-dighed).

Denne – potentielt meget sene – efterfølgende prøvelse af en fremtidsfuldmagtsgivers evne til at oprette en fremtidsfuldmagt, kan vise sig uhensigtsmæssigt af især to grunde.

For det første er det vanskeligere at vurdere fremtidsfuldmagtsgivers evne efterfølgende, hvor der måske kun foreligger sporadiske lægelige oplysninger fra tiden før eller omkring oprettelsen. Sådanne oplysninger kan dog gøre det betænkeligt at sætte fremtidsfuldmagten i kraft, selvom der er op-

rettet en formgyldig fremtidsfuldmagt ved fremtidsfuldmagtsgivers fremmøde hos notaren. Med det gældende betænelighedskriterium kan der opstå den situation, at den der anmoder om ikraftsættelse reelt skal godtgøre, at fremtidsfuldmagtsgiver var i stand til at oprette en fremtidsfuldmagt. Dette kan være meget vanskeligt, såfremt der ikke findes relevant lægejournaler eller lignende fra oprettelsestidspunktet.

For det andet forventer brugerne af fremtidsfuldmagtsordningen, at man kan have tillid til, at en formgyldig fremtidsfuldmagt både er gyldig og kan sættes i kraft, når/hvis situationen aktualiseres. Det kommer ofte bag på brugerne af fremtidsfuldmagtsordningen, at en fremtidsfuldmagt afvises fra ikraftsættelse på grund af forhold, der relaterer sig til oprettelsestidspunktet.

Når et testamente er underskrevet for notar, er det i første række bobestyren, der skal afklare spørgsmål om gyldighed og virkning af testamentet. Kun hvis der gøres indsigelse mod testamentet, vil der opstå spørgsmål om testators evne til at oprette testamentet på oprettelsestidspunktet. Afklaring heraf vil ikke bero på et betænelighedskriterium, men en traditionel bevisvurdering.

Ved ikraftsættelse af en fremtidsfuldmagt er det alene Familieretshuset, der skal tage stilling til, om fremtidsfuldmagten kan sættes i kraft. Dette sker altid på baggrund af en lægeerklæring og ud fra en betænelighedsvurdering.

I praksis har det vist sig, at de svære situationer opstår hos en fremtidsfuldmagtsgiver med påbegyndt demens. Hvis der kort efter oprettelsen anmodes om ikraftsættelse af fremtidsfuldmagten, vil det ikke sjældent give anledning til betæneligheder at sætte fremtidsfuldmagtens i kraft, fordi man kan stille spørgsmålstejn ved, hvor fremskreden/udpræget sygdommen var på oprettelsestidspunktet.

Ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter

Særligt to problematikker har vist sig at skabe udfordringer i praksis, ud over dem, der er nævnt ovenfor under oprettelsen, når anmodning om

ikraftsættelse indgives. De to problemstillinger adskiller sig dog ved ofte at kunne løses ved, at fremtidsfuldmagten alene sættes delvist i kraft. Løsningen svarer dog ikke nødvendigvis til fremtidsfuldmagtsgivers vilje.

Den ene problematik er, hvis der i fremtidsfuldmagten er angivet særlige bestemmelser om muligheden for at give gave. Praksis er, at en bestemmelsen om, at der kan gives gave, ikke må overlade fremtidsfuldmagtshaver et skøn over gavens indhold og størrelse. Ønsker fremtidsfuldmagtsgiver at udvide muligheden for, at fremtidsfuldmagthaver kan give gaver ud over sædvanlige gaver, hvis værdi ikke står i misforhold til fuldmagtsgiverens kår, er det således afgørende, at der træffes klare bestemmelser i fremtidsfuldmagten om indhold, størrelse og kredsen af modtagere. I modsat fald er der risiko for, at bestemmelsen ikke sættes i kraft.

Den anden problematik angår anvendelse af NemID. I praksis ses Familiereetshuset at afslå at sætte bestemmelser om, at fremtidsfuldmagtshaver skal anvende fremtidsfuldmagtsgivers NemID, i kraft. Tanken er, at fremtidsfuldmagtshaver skal anvende sit eget NemID på vegne af fremtidsfuldmagtsgiver for at sikre dokumentation for, hvem der har handlet i det konkrete tilfælde. Kravet om fuldmagtshavers brug af eget NemID ses dog at skabe nogen forvirring i praksis.

Tilbagekaldelse, ændring og ophør af fremtidsfuldmagter

Civilstyrelsen har ikke set mange problemstillinger, der omhandler disse problemstillinger i praksis, og styrelsen kan derfor ikke komme med generelle bemærkninger fra praksis til evaluering heraf.

I en enkelt sag har Civilstyrelsen dog fastholdt en afgørelse fra Familiereetshuset om, at en fremtidsfuldmagt ikke kunne sættes i kraft på grund af fremtidsfuldmagtsgivers forhold på tidspunktet for oprettelsen af fremtidsfuldmagten. Det blev i klagen fremført, at der fandtes en gyldigt oprettet fremtidsfuldmagt, som lå forud for den, der ikke kunne sættes i kraft. Den tidligere fremtidsfuldmagt blev tilbagekaldt, da den nye fremtidsfuldmagt blev oprettet. Dette fandtes hos begge instanser uden betydning i forhold til, om den nye fremtidsfuldmagt kunne sættes i kraft.

Klage til Civilstyrelsen

Til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtordningen kan Civilstyrelsen oplyse, at styrelsen bestræber sig på at behandle klager inden for 3 måneder. Behovet for, at en fremtidsfuldmagt sættes i kraft aktualiseres ofte i en tidskritisk situation, og styrelsen prioriterer derfor disse sager. Formålet med fremtidsfuldmagtsordningen er netop, at den skal være smidigere og hurtigere end en potentiel langvarig og indgribende værgemåls sag.

Endeligt har det været hensigtsmæssigt hurtigst muligt at få fastslagt praksis på dette nye retsområde.

Civilstyrelsen har af de nævnte grunde en ambition om at fastholde prioritering af klager efter lov om fremtidsfuldmagter.

Generelt er det Civilstyrelsens opfattelse, at klagesagsbehandlingen fungerer tilfredsstillende og er naturligt placeret i Civilstyrelsen, der også behandler klager på værgemålsområdet, som har visse lighedstræk med fremtidsfuldmagtsområdet.

Siden ordningens start er antallet af klagesager steget markant hvert år. Dette antages at hænge sammen med ordningens udbredelse. Det forventes derfor, at denne tendens vil fortsætte i en vis årrække, hvorefter antallet af klagesager må forventes at finde et stabilt leje.

	Klagesager	Stigning
2017	0	
2018	7	
2019	8	14%
2020	16	100%
2021	21	31%
2022	28	33%
I alt	80	

Afgrænsningen af kredsen af klageberettigede ses ikke i praksis at udgøre nogen væsentligt problemstilling, hvilket må tages som udtryk for den klare lovfastsatte afgrænsning.

Civilstyrelsen har ikke i øvrigt bemærkninger til høringstemaerne.

Med venlig hilsen

Lene Volke Roesen
direktør

From: Sophia Riazi <SORI@domstolsstyrelsen.dk>
Sent: 11-02-2022 11:46:21 (UTC +02)
To: Lars Møller Haase <laha@jm.dk>
Subject: VS: Høring: Evaluering af lov om fremtidsfuldmagter
Importance: High

Kære Lars

Tak for snakken.

Jeg kan oplyse, at der fra loven trådte i kraft den 1. september 2017 og frem til den 31. december 2021 er registreret og tinglyst i alt 144.205 fremtidsfuldmagter.

Der er i samme periode aktualiseret 1.858 fremtidsfuldmagter. Tallene fordeler sig som anført i vedhæftede bilag.

Ved opgørelsen er der ikke taget højde for de tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt er oprettet, men afvist af Tinglysningsretten ved registrering eller ikraftsættelse.

Jeg kan samtidig oplyse, at udkastet til høringstemaer fremsendt ved mail af 13. januar 2022 ikke giver anledning til bemærkninger.

Som aftalt forventer vi at kunne fremsende et høringssvar vedrørende erfaringer med vedkendelsen af fremtidsfuldmagten for notaren i primo april 2022.

God weekend.

Med venlig hilsen

Sophia Riazi
Fuldmægtig
Direkte: 30 45 65 09
sori@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsen

Center for Forretning og Udvikling
Jura og Forretning
St. Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. (hovednr.): + 45 70 10 33 22
www.domstol.dk

Fra: Sophia Riazi
Sendt: 11. februar 2022 09:16
Til: 'Lars Møller Haase' <laha@jm.dk>
Emne: SV: Høring: Evaluering af lov om fremtidsfuldmagter
Prioritet: Høj

Kære Lars

Vi er i færd med at udarbejde vores høringssvar til brug for evalueringsrapporten til Folketinget om erfaringerne med lov om fremtidsfuldmagter.

		Fremtidsfuldmagter	
		Tinglyste	Aktualiserede
2017	3. kvartal	379	0
	4. kvartal	1.966	3
2018	1. kvartal	3.707	3
	2. kvartal	4.320	20
	3. kvartal	4.298	16
	4. kvartal	5.891	28
2019	1. kvartal	6.715	48
	2. kvartal	7.067	65
	3. kvartal	7.251	57
	4. kvartal	8.873	99
2020	1. kvartal	9.060	126
	2. kvartal	8.503	134
	3. kvartal	10.285	167
	4. kvartal	12.327	179
2021	1. kvartal	10.903	212
	2. kvartal	14.028	235
	3. kvartal	13.212	212
	4. kvartal	15.420	254

I alt

144.205

1.858

		Fremtidsfuldmagter	
		Tinglyste	Aktualiserede
2017	3. kvartal	379	0
	4. kvartal	1.966	3
2018	1. kvartal	3.707	3
	2. kvartal	4.320	20
	3. kvartal	4.298	16
	4. kvartal	5.891	28
2019	1. kvartal	6.715	48
	2. kvartal	7.067	65
	3. kvartal	7.251	57
	4. kvartal	8.873	99
2020	1. kvartal	9.060	126
	2. kvartal	8.503	134
	3. kvartal	10.285	167
	4. kvartal	12.327	179
2021	1. kvartal	10.903	212
	2. kvartal	14.028	235
	3. kvartal	13.212	212
	4. kvartal	15.420	254
2022	1. kvartal	17.920	374
	2. kvartal	17.910	427
	3. kvartal		
	4. kvartal		

I alt

180.035

2.659

Justitsministeriet
Formueretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

2. maj 2022

Sendt pr. mail til jm@jm.dk og laha@jm.dk

Dok.nr.: 22/07294-13

Sagsbehandler: Sophia Riazi

Mail: SORI@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens hørings svar

Justitsministeriet har ved mail af 25. marts 2022 anmodet Domstolsstyrelsen om bemærkninger vedrørende erfaringerne med fremtidsfuldmagtordningen til brug for evalueringsrapporten til Folketinget i medfør af pkt. 2.5 i bemærkningerne til lovforslag L 135 af 24. februar 2016.

Domstolsstyrelsen har i den anledning følgende bemærkninger:

Der er registreret og tinglyst i alt 144.205 fremtidsfuldmagter fra loven trådte i kraft den 1. september 2017 og frem til den 31. december 2021. Der er i samme periode registreret og ikraftsat 1.858 fremtidsfuldmagter.

Der er i opgørelsen ikke taget højde for tilfælde, hvor en fremtidsfuldmagt er oprettet, men afvist af Tinglysningsretten ved registrering eller ikraftsættelse.

Retternes erfaringer er overordnet, at det fungerer godt med notarforretninger angående fremtidsfuldmagter, da fremtidsfuldmagten er overskuelig og godkendelsesprocessen klar. Retterne har dog samtidig peget på følgende udfordringer:

Udfordring 1

Notaren kan ikke søge fuldmagten frem på notarkundens cpr-nr. i Tinglysningssystemet. Notaren kan i visse tilfælde bruge lang tid på at gætte, hvad fuldmagten kan være oprettet under eller på at scrolle listen igennem for at se, om fuldmagten kan findes på den måde. Notarkunden kan have glemt eller være uvidende om, hvilket navn eller sagsnummer fuldmagten er oprettet under. Nogle gange må notarkunden sendes hjem, fordi notaren ikke kan finde dokumentet.

Mulige løsninger på denne udfordring er at afklare, om der systemmæssigt kan indføres en mulighed for, at fuldmagten kan søges frem på notarkundens cpr-nr. Alternativt skal det fremgå ved oprettelsen at fuldmagten, at det navn, dokumentet oprettes med, er vigtigt og skal medbringes til notaren, som ellers ikke kan søge fremtidsfuldmagten frem.

Tinglysningsretten bemærker i den forbindelse, at fremtidsfuldmagter oprettes på www.tinglysning.dk og behandles af notaren på www.tinglysning.dk under "Dokumenter, der kan anmeldes".

Samme side anvendes af alle, der foretager anmeldelse på www.tinglysning.dk, hvorfor det vil give risiko for sikkerhedsbrud, hvis cpr-nr. anvendes som sagsnummer. Sikkerhedsmæssigt er det derfor ikke muligt at benytte cpr-nr. som søgbart sagsnummer.

For at kunne søge på cpr-nr. skal der være adgang til at søge på dette ned i dokumentet, hvilket på nuværende tidspunkt ikke er muligt.

Tinglysningsretten har med henblik på at imødekomme udfordringerne relateret til at fremsøge fremtidsfuldmagten været i dialog med den nuværende IT-leverandør om at ændre sagsnummerfeltet, så det klart fremgår, at sagsnummeret skal være fuldmagts-givers fulde navn. Dette giver en mere entydig identifikation af brugeren og sagsnummeret.

Skifteretterne vil kunne søge på både for- og/eller mellem- og efternavn. Der er endvidere mulighed for at begrænse søgningen til en specifik retskreds.

Tinglysningsretten har oplyst, at der pr. 21. marts 2022 er foretaget en ændring i systemet, så der ved "Sagsnummer" er angivet følgende hjælpetekst:

"Af sikkerhedsmæssige grunde må sagsnummer ikke indeholde cpr-nr. I stedet angives fuldmagts-givers fulde navn."

Samtidig er det med grå baggrundsskrift i feltet "Sagsnummer" angivet, at det skal være fuldmagts-givers fulde navn. Tinglysningsretten forventer, at denne ændring vil afhjælpe udfordringerne med at fremsøge fremtidsfuldmagten.

Tinglysningsretten har endvidere oplyst, at man i øjeblikket er ved at overgå til ny leverandør på Tinglysnings-systemet. Der var deadline den 21. marts 2022 for ændringer i systemet hos den nuværende leverandør. Grundet stand-still-periode er det herefter ikke muligt at foretage ændringer i systemet før primo 2023.

Tinglysningsretten adspurgte forinden deadline den 21. marts 2022 leverandøren om muligheden for, at skifteretterne kunne få adgang til at søge ned i dokumentet på cpr-nr. Ifølge leverandøren kan dette teknisk lade sig gøre, men det er en større ændring, der ikke kunne nås inden stand-still-perioden.

Tinglysningsretten har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at oplyse, om der i det kommende budget er ressourcer til at foretage denne ændring. Det skyldes, at det fremtidige budget og priserne hos den nye leverandør endnu ikke er afklaret. Dette vil blive afklaret nærmere, når overgangen til ny leverandør er sket.

Udfordring 2

Notaren skal ved sin påtegning af fremtidsfuldmagten afgive erklæring 1) om fuldmagts-giverens identitet, 2) om, hvorvidt fuldmagts-giveren er i stand til fornuftsmæssigt at oprette fremtidsfuldmagten, 3) om, hvilke personer der er til stede under notarialforretningen, og 4) om

andre omstændigheder, som kan være af betydning for fremtidsfuldmagtens gyldighed, jf. § 3, stk. 2, i lov om fremtidsfuldmagter. Notaren har indtil nu ikke haft mulighed for at afgive denne erklæring, da der mangler et tekstfelt at skrive i.

Tinglysningsretten har oplyst, at erklæringen nu er autoindsat og lyder således:

"Nærværende fremtidsfuldmagt er vedstået for notar, der ved sin underskrift har bekræftet fuldmagtsgiverens identitet, samt at denne var i stand til fornuftsmæssigt at oprette en fremtidsfuldmagt".

Tinglysningsretten har endvidere oplyst, at notaren angiver eventuelle oplysninger om pkt. 3 og 4 i underskriftsmappen under oplysninger til Tinglysningsretten.

Tinglysningsretten har forespurgt den nuværende leverandør, om det vil være muligt at indsætte en følgetekst som en del af retursvaret, så oplysningerne fra underskriftsmappen fremgår af svaret (dvs. oplysninger om pkt. 3 og 4, hvis der er sådanne).

Tinglysningsretten peger desuden på, at en anden løsning kunne være en ekstra fane i underskriftsmappens ret-funktion for skifteretterne og Familieretshuset, som kunne navngives "Notarpåtegning", og ved opdatering kunne tilføje dokumentet en tekst under den allerede autoindsatte notartekst.

Tinglysningsretten har af leverandøren fået oplyst, at der godt kan indsættes en yderligere fane ved navn "Notarpåtegning" i underskriftsmappen, som alene vil være synlig for dokumenttypen "Fremtidsfuldmagt". Her kan indsættes et tekstfelt, hvor notaren har mulighed for at angive yderligere oplysninger fra notarforretningen.

Oplysningerne, der indtastes i underskriftsmappens ret-funktion, vil herefter være en del af anmelderoplysninger og vil blive vist i anmeldelsen under anmelderoplysningerne. Ændringen var af en størrelse, der ikke kunne nås før deadline. Grundet stand-still-perioden nævnt ovenfor kan denne ændring derfor tidligst iværksættes primo 2023.

Tinglysningsretten har ikke mulighed for at oplyse, om i det kommende budget er ressourcer til at foretage ændringen. Det skyldes, at det fremtidige budget og priserne hos den nye leverandør endnu ikke er afklaret.

Udfordring 3

Notaren støder indimellem på fuldmagter, som er enten indholdsløse eller alene indeholder angivelse af fuldmagtshaver. Det kan give udfordringer i forhold til, at notaren ikke har en vejledningsforpligtelse.

Herudover støder notaren af og til på praktiske udfordringer i forhold til, at fuldmagtsgiver ikke har underskrevet fremtidsfuldmagten digitalt forud for mødet, eller at billedlegitimation glemmes.

En mulig løsning på disse udfordringer er at indsætte nogle oplysende "info-knapper", som brugeren kan klikke på og udfolde, når denne opretter fuldmagten.

Tinglysningsretten har i forhold til de indholdsløse fuldmagter oplyst, at det ikke er muligt at komme videre i systemet uden at have tilføjet fuldmagtsgiver, fuldmagtshaver, retskreds samt indhold af fuldmagten. Det kan ikke undgås, at nogle personer måske alene indsætter et punktum eller lignende i tekstfeltet, men det vil være usædvanligt. Det må håndteres i skifteretterne på samme måde, som hvis personer vil underskrive et "tomt" testamente.

Tinglysningsretten har endvidere oplyst, at der pr. 21. marts 2022 blev indsat følgende hjælpetekst ved feltet "Fuldmagtens indhold":

"Her skal det angives, hvilke forhold fuldmagtsgiver ønsker at give fuldmagt til. Det kan være fuldmagt til økonomiske og/eller personlige forhold. Evt. begrænsninger i fremtidsfuldmagten skal også anføres under indhold, fx hvis fremtidsfuldmagten er begrænset til at angå enkelte forhold eller er afgrænset til en del af fuldmagtsgivers forhold. Der må ikke anføres personnumre i tekstfeltet, alene fulde navn og fødselsdato."

Tinglysningsretten har i forhold til manglende underskrift af fremtidsfuldmagten oplyst, at der på sidste side i oprettelsen er anført følgende tekst øverst:

"Der skal vælges underskriftsmappe for fuldmagtsgiver. Efter valg af "Til underskrift", skal fuldmagtsgiver gå til underskriftsmappen og skrive under med digital signatur. Samtidig angiver vi i vores vejledning følgende: "Fremtidsfuldmagten skal underskrives digitalt inden fremmødet hos notaren".

Tinglysningsretten har endvidere oplyst, at der pr. 21. marts 2022 på forsiden under typen "Fremtids-fuldmagt for notar" som hjælpetekst nu er angivet:

"Fremtidsfuldmagter skal oprettes og underskrives digitalt. Herefter skal den vedstås ved personligt fremmøde hos en notar i den byret, der vælges på næste trin. Der skal foretages tidsbestilling forud for mødet."

Tinglysningsretten har desuden oplyst, at der pr. 21. marts 2022 er tilføjet yderligere hjælpetekster/infotekster på forskellige funktioner. Alle "spørgsmålstegn" er således blevet opdateret med en hjælpetekst, der forklarer, hvilken betydning udfyldelsen af feltet har. Teksten kan ses ved at klikke på spørgsmålstegnet.

Udfordring 4

Notaren oplever jævnligt udfordringer med notarkundens forståelse af den efterfølgende procedure efter mødet med notaren, herunder hvad der sker med fuldmagten efter mødet med notaren, og hvordan fuldmagten aktiveres.

En mulig løsning på denne udfordring er, at der fra centralt hold udarbejdes en vejledning med svar på disse spørgsmål, som notaren kan udlevere til notarkunden på møderne.

Tinglysningsretten deltager gerne i samarbejdet om udarbejdelse af en sådan vejledning.

Udfordring 5

Der synes at være forskel på Justitsministeriets og Tinglysningsrettens retningslinjer for tilbagekaldelse af fremtidsfuldmagter. Af Tinglysningsrettens vejledning til notaren fremgår det, at notaren ved en tilbagekaldelse skal udfylde kontaktformularen. Fuldmagtsgiver skal efter denne vejledning ikke selv udfylde noget.

Af Justitsministeriets vejledning pkt. 10.1, 2. afsnit, sidste pkt., fremgår det, at der ved "en ændring" af en fremtidsfuldmagt skal oprettes en ny fuldmagt forud for besøget hos notaren. Efter denne vejledning skal fuldmagtsgiver altså selv oprette et dokument. Endvidere er det uklart, om "en ændring" relaterer sig til såvel en ændring som en tilbagekaldelse.

En mulig løsning på denne udfordring er at tage en drøftelse af, hvordan retningslinjerne for tilbagekaldelse af fremtidsfuldmagter kan ensrettes.

Tinglysningsretten indgår gerne i en drøftelse om retningslinjerne for tilbagekaldelse.

Tinglysningsretten har endvidere oplyst, at der pr. 21. marts 2022 er foretaget forskellige ændringer i systemet, der skal medvirke til at forbedre tinglysning af fremtidsfuldmagter fra Familieretshuset.

Domstolsstyrelsen har været i dialog i dialog med præsidenten for Tinglysningsretten og byretspræsidenterne om ovenstående udfordringer og løsningsforslag og indgår også gerne i en konstruktiv drøftelse med Justitsministeriet og andre af, hvordan ovenstående udfordringer bedst imødekommes til gavn for rettens medarbejdere og brugere.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Hørings svar

2. februar 2022
JUR/MOJAL
J.nr. 2022 - 854

Evaluering af lov om fremtidsfuldmagter

Bemærkninger fra sekretariat for digitaliseringsklar lovgivning

Sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning påser efterlevelse af de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning. Princip 2 omhandler digital kommunikation og skal sikre, at der ved indførelse af obligatorisk digital selvbetjening findes alternativer for de borgere, som ikke er digitale.

I bekendtgørelse om fremtidsfuldmagter (BEK nr. 1018 af 23/08/2017) er det i § 1, stk. 1 fastsat, at en fremtidsfuldmagt oprettes digitalt i Fremtidsfuldmagtsregisteret. Der er dermed tale om en obligatorisk digital selvbetjening, som borgerne skal bruge.

Der er i § 3 givet mulighed for at indlevere en papirbaseret fremtidsfuldmagt, hvis borgeren er fritaget for Digital Post.

Sekretariatet skal dog gøre opmærksom på, at der kan være borgere, som er tilmeldt Digital Post, men som ikke kan benytte en selvbetjeningsløsning. Disse borgere har ikke mulighed for at benytte den alternative papirbaserede fremtidsfuldmagt og kan således ikke få den fornødne hjælp.

Bestemmelsen i § 3 bør udformes efter det paradigme, som blev fastsat ved de fire bølge love om obligatorisk digital selvbetjening. Herefter skal der foretages et skøn over, hvorvidt en borger kan benytte den obligatoriske selvbetjeningsløsning. Hvis det ikke er tilfældet, skal borgeren tilbydes et passende alternativ. Dette skal tilbydes uagtet, om borgeren er tilmeldt Digital Post eller ej.

Sekretariatet anbefaler derfor, at undtagelse for obligatorisk digital selvbetjening medtages som et høringstema.

Bemærkninger fra Digitaliseringsstyrelsen

Ad) Generelle betragtninger

Digitaliseringsstyrelsen har fokus på at inkludere it-udfordrede borgere. Dette arbejde foregår blandt andet i samarbejde med Netværk for digital inklusion, der består af organisationer, der repræsenterer it-udfordrede borgere, fx ældreorganisationer og forskellige patient- og handicaporganisationer.

Flere af Netværk for digital inklusions medlemsorganisationer repræsenterer borgere, for hvem fremtidsfuldmagter er meget relevant. Netværkets medlemmer har ved flere lejligheder givet udtryk for følgende udfordringer:

- **Det er svært** at oprette en fremtidsfuldmagt. Hvis man ikke har en ressourcestærk person til at hjælpe sig, kan processen opleves som kompliceret og uoverskuelig.
- **Det er dyrt** at oprette en fremtidsfuldmagt. Flere af de ikke ressourcestærke borgere må hyre en advokat til at hjælpe sig, hvilket ikke alle har råd til.
- Der mangler mere **opmærksomhed om muligheden** for at oprette en fremtidsfuldmagt. Mange opdager det for sent.

For at bistå med udbredelse af kendskabet til fremtidsfuldmagter har Digitaliseringsstyrelsen i samarbejde med Justitsministeriet i 2021 udarbejdet en [oplysningspjece om fremtidsfuldmagter](#). Pjecen er målrettet it-udfordrede borgere og deres pårørende og har fokus på at informere om muligheden for at oprette en fremtidsfuldmagt. Pjecen er blevet taget godt imod og flere, særligt kommuner og biblioteker, beder løbende om flere eksemplarer. Til dato er ca. 7.000 stk. ude.

I foråret 2021 samarbejdede Justitsministeriets formueretskontor og Digitaliseringsstyrelsen (Kontor for borger.dk og kontor for digital inklusion) om at lave en gennemgribende opdatering af indholdssiden [borger.dk: fremtidsfuldmagter](#). Formålet var at gøre det nemmere for borgerne at oprette en fremtidsfuldmagt uden brug af advokat.

Der er lagt vægt på grundig og klar formidling og svar på de mange spørgsmål, der kan opstå på det komplicerede område, som fremtidsfuldmagter er. Der linkes til Justitsministeriets vejledning om fremtidsfuldmagter for supplerende informationer (eksempler på fremtidsfuldmagter). Når brugerne har orienteret sig, kan de navigere videre til Tinglysningsrettens selvbetjeningsside for oprettelse af fuldmagten via startknappen på siden. Indholdet er brugertestet i Netværk for digital inklusion (bl.a. af Ældresagen).

Ad) Lovtekniske bemærkninger mv.:

Det bemærkes, at der i medfør af § 3, stk. 4, § 8, § 19, § 28 og § 30 i [lov nr. 618 af 8. juni 2016](#) om fremtidsfuldmagter er udstedt bekendtgørelse nr. 1018 af 23. august 2017 om fremtidsfuldmagter med senere ændringer.

Bekendtgørelsens § 3 lyder således: "Personer, der er fritaget for kravet om at modtage digital post fra det offentlige, jf. bekendtgørelse om fritagelse af fysiske personer fra tilslutning til Offentlig Digital Post m.v., kan oprette en papirbaseret fremtidsfuldmagt efter reglerne i §§ 4-5." Tilsvarende gælder § 22.

Digitaliseringsstyrelsen kan i den forbindelse oplyse, at bekendtgørelse om fritagelse af fysiske personer er ophævet, og at bestemmelsen om fritagelse af fysiske personer nu findes i § 6 i bekendtgørelse nr. 2017 af 29. oktober 2021 om forvaltning af Digital Post fra offentlige afsendere. Desuden er "Offentlig Digital Post" ændret til "Digital Post fra offentlige afsendere" i medfør af lov nr. 633 af 8. juni 2016 om ændring af lov om Offentlig Digital Post.

Det skal herudover bemærkes, at der ikke er ændret noget materielt i forhold til fritagelse af fysiske personer for Digital Post. Det er imidlertid præciseret i kriterierne, at der også kan ske fritagelse "Efter en konkret vurdering, hvis der foreligger ganske særlige forhold", jf. § 7, nr. 9, i bekendtgørelse nr. 2017 af 29. oktober 2021 om forvaltning af Digital Post fra offentlige afsendere. Kriteriet for at kunne kommunikere papirbaseret om fremtidsfuldmagter baserer sig på, om borgeren er fritaget for Digital Post, hvorfor bekendtgørelsens præcisering af retstilstanden kun kan siges at være til borgerens gunst, også hvad angår reguleringen af fremtidsfuldmagter.

Digitaliseringsstyrelsen vil i øvrigt foreslå, at den 1. dot i 3. høringstema "*Anvendelse af fremtidsfuldmagt*" udvides med digital identifikation, så dotten kommer til at lyde således:

- Anvendelsen af fremtidsfuldmagten i situationer, hvor der kræves digital signatur *eller identifikation* (samspillet med den digitale udvikling)

Med den tilføjelse vil høringen lægge op til, at eventuelle problemer for fuldmagtshavere med for eksempel at bruge NemID eller MitID på fuldmagtsgivers vegne også kan belyses.

Justitsministeriet
Att. Lars Møller Hasse
laha@jm.dk

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2022 - 363

Doknr.
525694

Dato
31-01-2022

Svar på høring af Familieretshuset vedrørende evaluering af lov om fremtidsfuldmagter

Justitsministeriet har ved e-mail af 13. januar 2022 anmodet Social- og Ældreministeriet om en høring til Familieretshuset vedrørende evaluering af lov om fremtidsfuldmagter.

Social- og Ældreministeriet har indhentet høringssvar fra Familieretshuset. Familieretshusets høringssvar er vedlagt.

Social- og Ældreministeriets departement er optaget af, at finansieringen af Familieretshusets stigende udgifter til håndtering af papirbaserede fremtidsfuldmagter, som Familieretshuset redegør for i vedlagte høringssvar, tages med i den aktuelle evaluering af loven. Departementet bemærker samtidigt, at det er væsentligt, at ældre borgere og borgere med handicap, som ikke er digitale, også fremadrettet har mulighed for at etablere en fremtidsfuldmagt, og at adgangen hertil derfor ikke bør begrænses unødvendigt fx ved en øget brugerbetaling.

Vi ser frem til en videre dialog og inddragelse i evalueringen af området, og anmoder fsva. finansieringsspørgsmålet Justitsministeriet om at kontakte Social- og Ældreministeriets departement herom snarest muligt

Med venlig hilsen
Camilla Lawaetz Lorentsen

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Familierehuset
Storetorv 10
6200 Aabenraa

Telefon: 7256 7000
Skriv til os via borger.dk
familierehuset.dk

EAN-Nr. 5798000362222

Svar på henvendelse af 19. januar 2022 om Justitsministeriets evaluering af lov om fremtidsfuldmagter

Vedhæftet Familierehusets notat af 25. januar 2022, hvoraf de udbedte statistiske oplysninger og Familierehusets foreløbige bemærkninger fremgår.

Endvidere vedhæftes Familierehusets svar af 12. oktober 2021 vedrørende fremtidsfuldmagter, idet det anbefales, at svaret (gen)fremsendes til Justitsministeriet i forbindelse med besvarelse af nærværende henvendelse.

Dato:
27-01-2022

Direktion

Sagsbehandler:
Sandra Rieder Snitgaard

Med venlig hilsen

Rie Thoustrup Sørensen

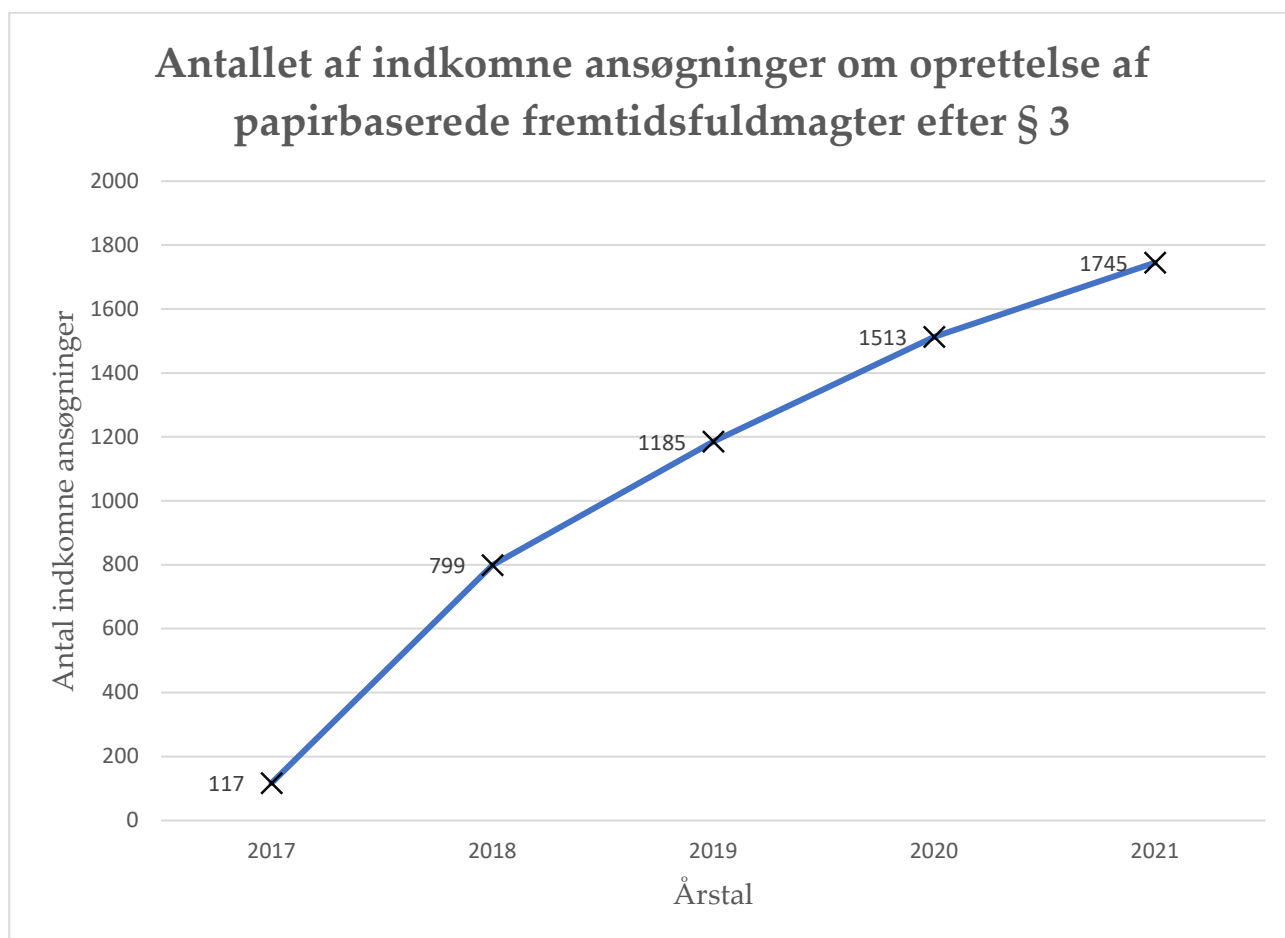
Evaluering af fremtidsfuldmagtsloven – statistiske oplysninger og foreløbige bemærkninger (Justitsministeriets høring af 13. januar 2022)

Familieretshuset, den 25. januar 2022

1. Antallet af fremtidsfuldmagter

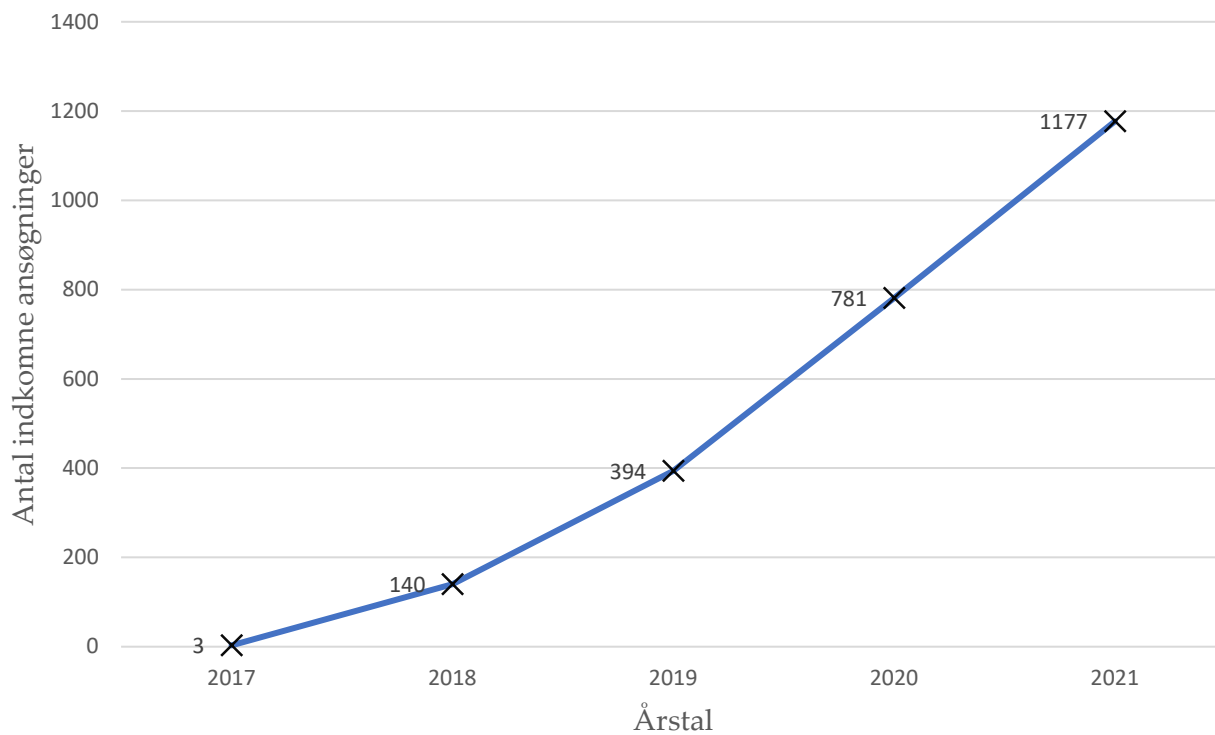
Antallet af oprettede fremtidsfuldmagter fremgår af Tinglysningsrettens hjemmeside - www.tinglysningsretten.dk

2. Antallet af oprettede papirbaserede fremtidsfuldmagter efter § 3

3. Antallet af ikraftsatte fremtidsfuldmagter

Antallet af indkomne ansøgninger om ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter

4. Antallet af tilsynssager, baggrund og udfald

Familieretshuset har i perioden 2019-2021 truffet afgørelse i i alt 12 sager vedrørende klager over fremtidsfuldmægtige. Afgørelserne fordeler sig med 3 sager i 2019, 2 sager i 2020 og 7 sager i 2021.

Resultatet af de 12 klagesager:

- 1 sag er afsluttet ved at klager har tilbagekaldt sin ansøgning
- 2 sager ved at fuldmagtsgiver er død, og
- 9 sager ved at Familieretshuset ikke har fundet grundlag for at foretage sig videre i anledning af klagen.

5. Antallet af afgørelser om ændring af en fremtidsfuldmagt

Justitsministeriet har præciseret, at det man ønsker oplyst er antallet af afgørelser, hvor fremtidsfuldmagten er ændret (eller søgt ændret) efter, at den er sat i kraft.

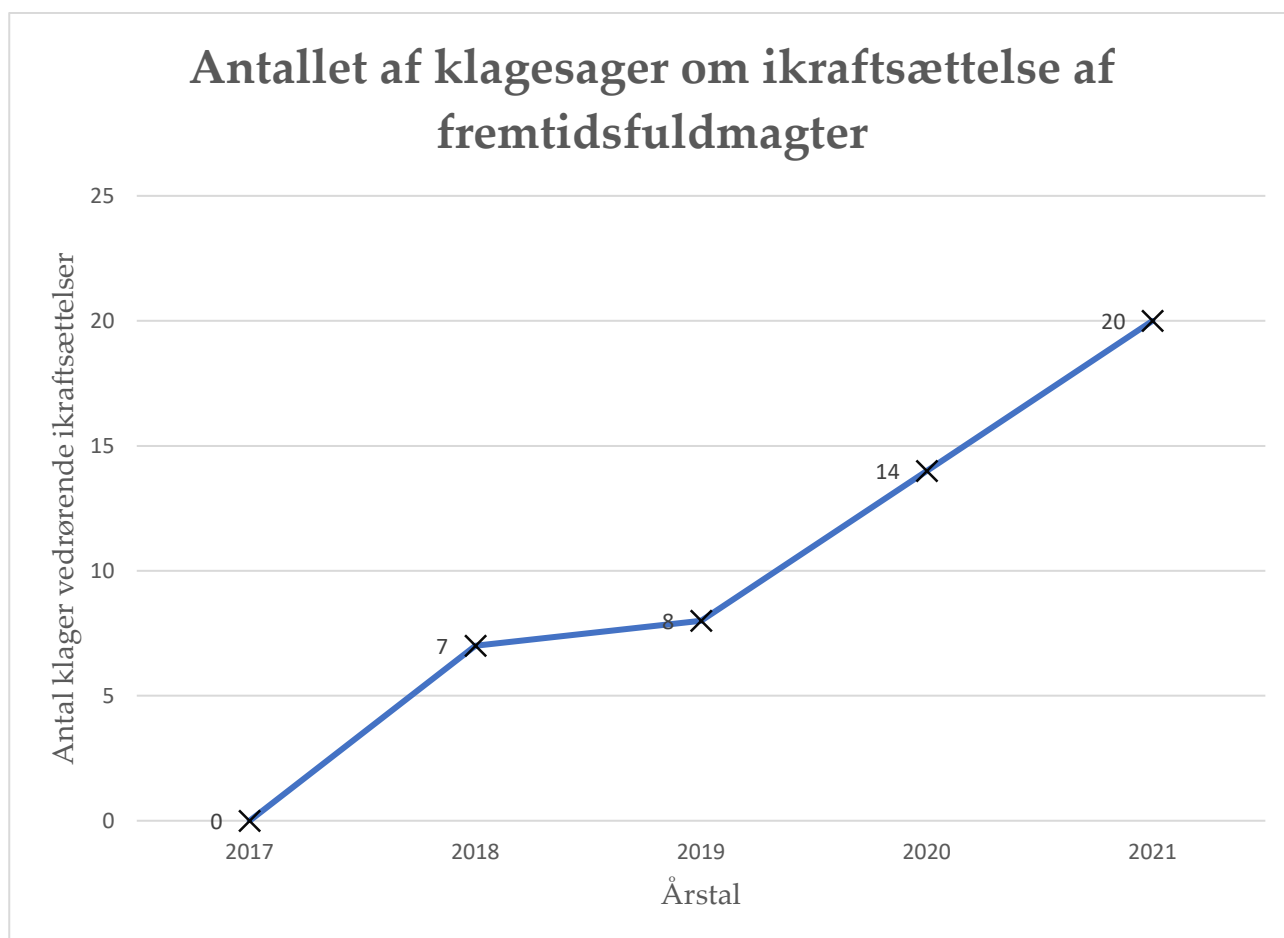
Familieretshuset har i intet tilfælde truffet afgørelse om ændring af en fremtidsfuldmagt efter, at den er sat i kraft.

6. Antallet af afgørelser om ophør af en fremtidsfuldmagt og årsagen hertil

Justitsministeriet har præciseret, at det man ønsker oplyst er antallet af de afgørelser, hvor fremtidsfuldmagten er ophævet (eller søgt ophævet) efter, at den er sat i kraft.

Familieretshuset har i 2 tilfælde truffet afgørelse efter, at fremtidsfuldmagten var sat i kraft. I det ene tilfælde blev fremtidsfuldmagten ophævet, hvorimod det i det andet tilfælde blev vurderet, at fuldmagtsgiver ikke var habil til at ophæve fuldmagten.

7. Antallet og karakteren af klagesager

Det samlede resultat af de i alt 49 klagesager er således:

Stadfæstelse: 32

Hjemvist: 5

Henlagt: 2

Uafsluttede: 7

Afvist: 3

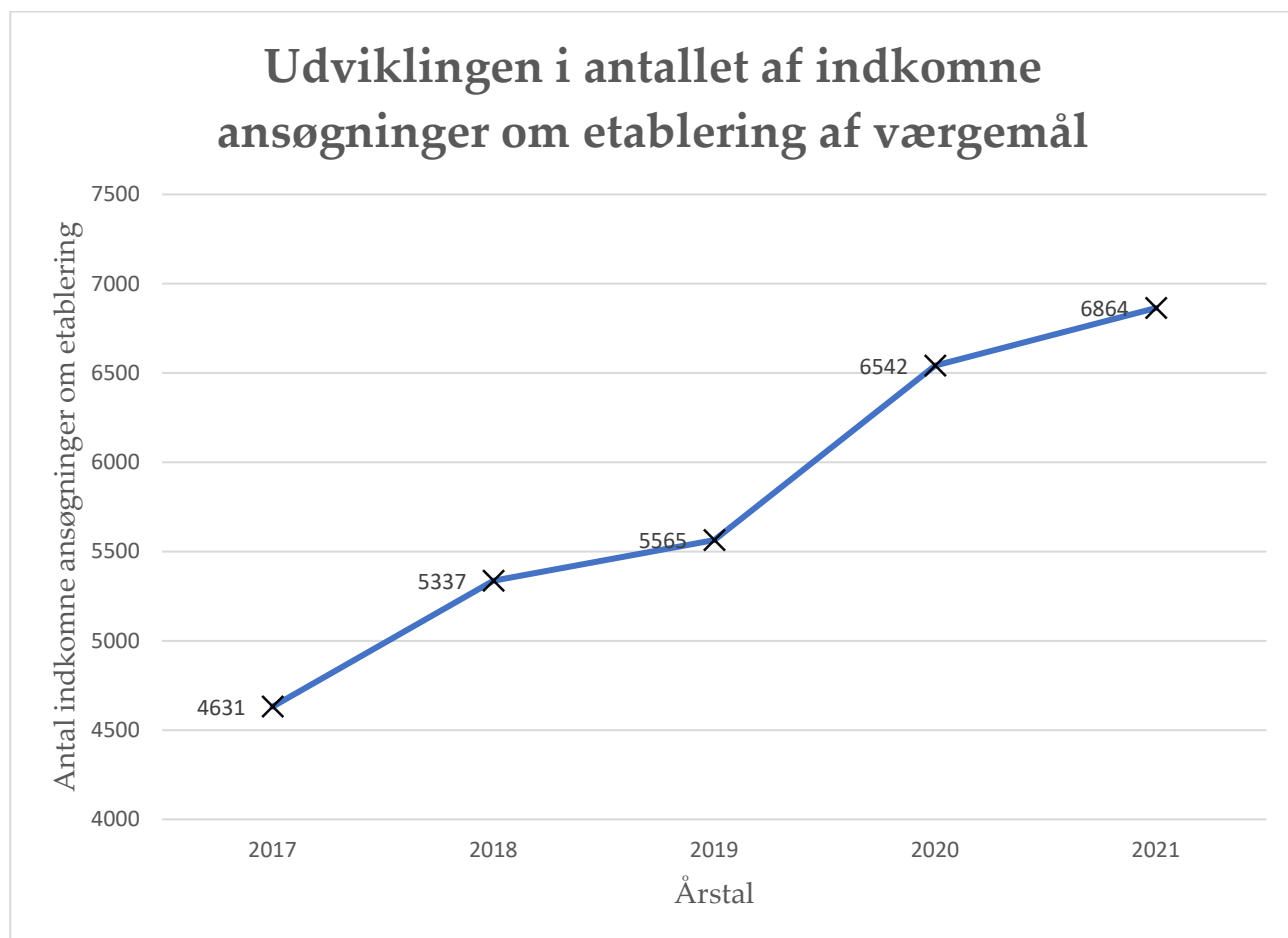
Indholdet/karakteren af klagerne har været følgende:

- * Familieretshuset har ikke anset de helbredsmæssige betingelser for at sætte fremtidsfuldmagten i kraft for opfyldt
- * Familieretshuset har ikke anset fremtidsfuldmagten for gyldig oprettet grundet manglende habilitet på oprettelsestidspunktet
- * Familieretshuset har undtaget afsnit i fremtidsfuldmagten om fuldmægtigens brug af fuldmagtsgivers NemID, gavegivning i ubestemt omfang, lån og selvkontrahering
- * Familieretshuset har afslået at ikraftsætte fremtidsfuldmagten f.s.v.a. alene økonomiske forhold, hvor det af lægeerklæringen er fremgået, at fuldmagtsgiver kan varetage sine personlige forhold.

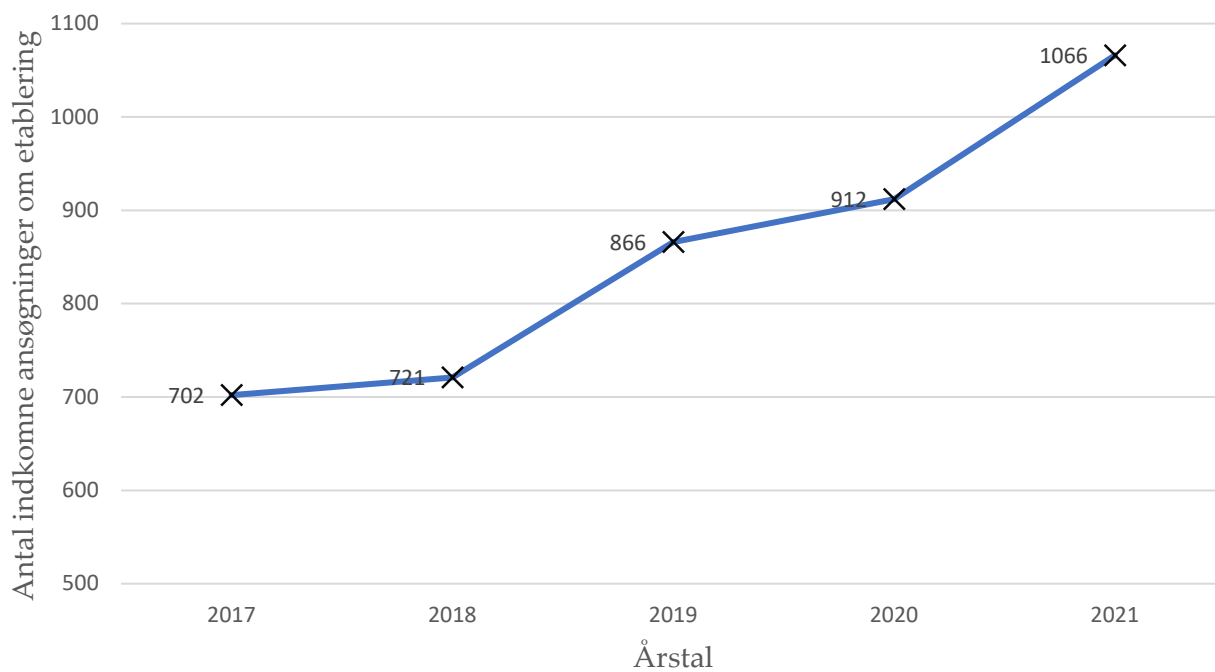
Derudover har der været en enkelt sag, som Familieretshuset har afslået at sætte i kraft, da fuldmagten ikke havde noget indhold samt et par sager, hvor der generelt er klaget over, at fremtidsfuldmagten er sat i kraft.

Det bemærkes, at ud over klager over afgørelser om *ikraftsættelse* af fremtidsfuldmagter, har der været nogle ganske få klager i sager om *oprettelse* af fremtidsfuldmagter. Der har været tale om klager over Familieretshusets afslag på oprettelse af fremtidsfuldmagten, da vi har vurderet fuldmagtsgiver inhabil til oprettelse af en fremtidsfuldmagt.

8. Udviklingen i antallet af sager på værgemålsområdet

Udviklingen i antallet af indkomne ansøgninger om ændring/ophævelse af værgemål

9. Antallet af fremtidsfuldmagter oprettet med privat tilsyn

Familieretshuset er ikke i besiddelse af oplysninger om indholdet af de oprettede eller ikraftsatte fremtidsfuldmagter, herunder hvorvidt fremtidsfuldmagterne indeholder bestemmelser om privat tilsyn.

Udkast til høringstemaer

Familieretshuset har ingen bemærkninger til det fremsendte udkast til høringstemaer.

Familieretshusets bemærkninger til antal sager om oprettelse af papirbaserede fremtidsfuldmagter og ressourceforbruget hertil

Som det fremgår ovenfor er antallet af ansøgninger om oprettelse af papirbaserede fremtidsfuldmagter steget siden lovens ikrafttrædelse. Fra 2018 til 2021 er stigningen således på 118 %.

Samtidig er der i samme periode sket en betragtelig stigning i antallet af ansøgninger om etablering og ændring/ophævelse af værgemål. Således steg antallet af ansøgninger om etablering af værgemål fra 2017 til 2021 med 48 % og antallet af ansøgninger om ændring/ophævelse af værgemål med 52 %.

Som bekendt blev ansøgninger om ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter gebyrfinansieret i forbindelse med lovens vedtagelse. Hvorimod Familieretshusets sagsbehandling i forbindelse med oprettelse af papirbaserede fremtidsfuldmagter ikke blev finansieret.

Familieretshuset har siden lovens ikrafttræden haft et stadigt stigende ressourceforbrug på behandling af sager om oprettelse af fremtidsfuldmagter. Et ressourceforbrug der må forventes at stige også de kommende år, idet der ikke er noget der tyder på, at der inden for den nærmeste årrække vil ske en opbremsning i antallet af ansøgninger om hjælp til oprettelse af fremtidsfuldmagter.

Hertil kommer, at den aktuelle ordning betyder en forskelsbehandling mellem den gruppe borgere, der selv opretter fremtidsfuldmagten i Fremtidsfuldmagtsregistret og som i den forbindelse skal betale gebyr for notarpåtegningen, og den gruppe borgere, som gratis får Familieretshusets hjælp til indlæggelse af fremtidsfuldmagten i Fremtidsfuldmagtsregistret.

Familieretshuset skal således opfordre til, at en finansiering af Familieretshusets opgave i forbindelse med oprettelser af papirbaserede fremtidsfuldmagter tages med i forbindelse med evaluering af loven.

En nærliggende mulighed kunne være at gebyrbelægge oprettelsen analog til gebyret for ikraftsættelse af fremtidsfuldmagter. Gebyret vil på baggrund af det gennemsnitlige estimerede tidsforbrug skulle sættes til ca. 1.100 kr.

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Familierehuset
Storetorv 10
6200 Aabenraa

Telefon: 7256 7000
Skriv til os via borger.dk
www.familierehuset.dk

EAN-Nr. 5798000362222

Svar på høring af Familierehuset vedr. fremtidsfuldmagter (SIM Id nr.: 474257)

Dato:
12-10-2021

Familierehuset har følgende bemærkninger til ovenstående høring vedrørende § 3 i bekendtgørelse nr. 1018 af 23. august 2017 om fremtidsfuldmagter:

Direktion

Antallet af ansøgninger om Familierehusets hjælp til indlæggelse af en papirbaseret fremtidsfuldmagt fra personer, der er fritaget for at modtage digitalpost fra det offentlige, har været hastigt stigende siden lov om fremtidsfuldmagter trådte i kraft den 1. september 2017. I 2021 forventer Familierehuset at modtage ca. 1.700 ansøgninger om oprettelse af en papirbaseret fremtidsfuldmagt.

Sagsnr.:
2021-85338

Sagsbehandler:
Ingelise Folmer

Familierehuset fører ikke statistik over indholdet af den telefoniske rådgivning, som vi giver i anledning af fremtidsfuldmagtsloven. Men disse udgør en ikke ubetydelig del af de ca. 35.000 årlige telefoniske henvendelser på værgemålsområdet.

Det er derfor ikke muligt at give et eksakt tal for hvor mange gange Familierehuset yder rådgivning om betingelserne for at få Familierehusets hjælp til indlæggelse af en papirbaseret fremtidsfuldmagt.

Såfremt der gives mulighed for, at personer, der ikke efter de gældende regler opfylder betingelsen i bekendtgørelsens § 3, kan få Familierehuset hjælp til indlæggelse af en papirbaseret fremtidsfuldmagt, vil antallet af ansøgninger til Familierehuset forventeligt stige væsentligt ud over den løbende stigning, som er set siden 2017.

I forbindelse med revision af fremtidsfuldmagtsområdet, herunder indførelse af en videre adgang til at anmode om Familierehusets hjælp til indlæggelse af en papirbaseret fremtidsfuldmagt, vil det være relevant at vurdere, hvordan den samlede aktivitetsstigning på området bedst muligt imødekommes. Her under hvordan en yderligere aktivitetsstigning i forbindelse med ovenstående ændring kan håndteres.

Familierehuset deltager gerne i dette arbejde, hvor også data for stigningen i antallet af oprettelsesager og tidsforbrug til denne aktivitet kan stilles til rådighed.

Med venlig hilsen

Rie Thoustrup Sørensen

From: Amanda Østerby <aman@kfst.dk>
Sent: 21-04-2022 10:33:58 (UTC +02)
To: Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Lars Møller Haase <laha@jm.dk>
Cc: Louise Kastfelt <LKA@kfst.dk>; Katrine Lapp <lapp@kfst.dk>
Subject: Svar til høring til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har den 25. marts 2022 modtaget Justitsministeriets høring til brug for evaluering af fremtidsfuldmagtsordningen (sagsnummer 2017-704-0001).

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udgør sammen med Konkurrencerådet en uafhængig konkurrencemyndighed. De følgende høringsbemærkninger afgives udelukkende som konkurrencemyndighed.

På det foreliggende grundlag har styrelsen ikke bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Amanda Østerby

Student
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/
Danish Competition and Consumer Authority
Direkte +45 4171 5046
E-mail aman@kfst.dk

Følg os: [LinkedIn](#), [Twitter](#), [Facebook](#)

Vi arbejder for velfungerende markeder.

Se vores privatlivspolitik på kfst.dk.